

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Zuzana HORÁKOVÁ

REGIONÁLNÍ DISPARITY V ÚZEMÍ FRANCOUZSKÉ
REPUBLIKY

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Martin Jurek, Ph.D.
Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením RNDr. Martina Jurka, Ph.D. a uvedla jsem všechny použité zdroje v seznamu literatury.

V Olomouci dne 16. května 2012

.....

podpis

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu bakalářské práce RNDr. Martinu Jurkovi, Ph.D. za ochotu a rady při vedení bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana HORÁKOVÁ**
Osobní číslo: **R09033**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Regionální disparity v území Francouzské republiky**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je analyzovat regionální disparity v území Francouzské republiky na úrovni jejích regionů, příp. depártementů. Rozbor disparit se zaměří na vybrané socioekonomické charakteristiky těchto územních jednotek, přičemž vedle analýzy současné situace bude zkoumán i vývoj v čase, rámcově od roku 2000. Výsledky analýzy budou prezentovány v grafech a v tematických mapách, s doprovodným textovým komentářem a diskuzí.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

Publikace a data Národního institutu statistiky a ekonomických studií Francie (Institut national de la statistique et des études économiques), dostupné na adrese: <http://www.insee.fr>

Publikace a data Národního institutu demografických studií (Institut national d'études démographiques), dostupné na adrese: <http://www.ined.fr/>

Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>)

Časopis Regionální disparity (dostupný on-line na: <http://disparity.vsb.cz/cz/elektronicky-casopis/>)

Atlas de la France et de ses régions. Rennes: Editions Ouest-France. ISBN 978-2-7373-2860-2.

Combes, P.-P., Lafourcade, M. (2011) Competition, market access and economic geography: Structural estimation and predictions for France. Regional Science and Urban Economics (in press).

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Martin Jurek, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **28. dubna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

L.S.

Prof. RNDr. Juraġ Ševĉík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 28. dubna 2011

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíl práce	9
3	Metodika	10
3.1	Zhodnocení dostupné literatury.....	10
3.2	Data a metody zpracování	12
4	Teoretická východiska práce.....	14
4.1	Regionální disparity	14
4.2	Základní geografická charakteristika Francie	15
4.2.1	Administrativní členění.....	15
4.2.2	Obyvatelstvo	17
4.2.3	Hospodářství	17
4.2.4	Ekonomika	18
4.2.5	Politický systém	18
4.2.6	Infrastruktura.....	19
4.3	Regionální politika EU a Francie.....	19
4.3.1	Kohezní politika EU.....	20
4.3.2	Francouzská regionální politika	20
4.3.1	Francouzská regionální politika	20
5	Regionální disparity Francie	22
5.1	Hustota zalidnění.....	22
5.2	Index stáří.....	24
5.3	Mechanický pohyb obyvatelstva.....	26
5.4	Národnostní složení.....	28
5.5	Plodnost.....	31
5.6	Studenti vysokých škol	34
5.7	Zdravotnictví	37
5.8	Železniční infrastruktura	39
5.9	Silniční síť	41
5.10	Hrubý domácí produkt	43
5.11	Nezaměstnanost	47
5.12	Cestovní ruch	51
5.13	Zemědělství.....	55
6	Souhrnný index regionálních disparit	57

7	Závěr	60
8	Summary	62
9	Seznam použitých zdrojů	63

2 Cíl práce

Cílem této práce je vymežit a analyzovat určité ukazatele regionálních disparit mezi jednotlivými regiony Francie. Rozbor disparit se zaměří především na vybrané socioekonomické, ale také fyzickogeografické charakteristiky francouzských regionů. Ukazatele budou zkoumány od roku 2000 až do současnosti, v závislosti na dostupnosti dat. Výsledky budou prezentovány v tematických mapách a grafech. Dílčím cílem je podat ucelenou charakteristiku zmiňovaných regionů Francie a také ujasnit problematiku regionálních disparit.

První kapitola, která se snaží nastínit tématiku regionálních disparit, je kapitola 4.1. Zde je vysvětlen pojem regionální disparita, jeho dělení či důvody jeho zkoumání. Následující kapitola 4.2 se zabývá základní charakteristikou Francie. V ní je uvedeno administrativní členění, obyvatelstvo, hospodářství a politický systém Francie. V další kapitole je řešena problematika regionální politiky, jak už Evropské unie, tak Francie. Následná nejrozsáhlejší kapitola je tvořena již samotnými charakteristikami ekonomických, sociálních a územních ukazatelů.

3 Metodika

3.1 Zhodnocení

Kolektiv autorů vedený autorem Lafourcade (2011) v článku *The rise and fall of spatial inequalities in France: A long-run perspective* zkoumá vývoj regionálních disparit a také faktory, které je ovlivňují. Srovnává velmi bohaté hlavní město Paříž se zbylým územím Francie. S tím je spojeno vytvoření Meziřesortní Delegation pro územní plánování a regionální atraktivnosti – DATAR. Informace o založení této organizace jsou k dispozici na francouzském portálu územního plánování Portail de l'Aménagement du Territoir (online). Dozvídáme se zde, proč byla organizace vytvořena a jaké jsou její hlavní úkoly a cíle.

Nejvýznamnější politikou, která má za úkol snižovat regionální rozdíly mezi úrovní rozvoje různých regionů, je Kohezní politika EU popsána na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj ČR (online). Zde jsou také popsány nástroje, cíle i budoucnost Kohezní politiky. O jejím uplatnění a jejích cílech ve francouzských regionech pojednává článek z webu Evropské komise (online). Z něho se dozvídáme, jak funguje Kohezní politika ve Francii, jak jednotlivé regiony využívají strukturální fondy a také popisuje změny, které přineslo finanční období 2007-2013. Regionální politika je také řešena na stránkách regionálního rozvoje (online). Je zde jasně vysvětlena její podstata, nástroje i cíle.

Pro sestavování potřebných ukazatelů, jsou použita data z INSEE (online) a také z INED (online), zabývající se demografickými jevy v sociální, ekonomické i zdravotní oblasti. Podle INSEE jsou také vytvářeny charakteristiky jednotlivých ukazatelů. Dalším důležitým zdrojem statistických dat je také Eurostat. Ten nám podává informace na evropské úrovni a umožňuje srovnání dat v rámci jednotlivých zemí. Byly zde použity hlavně časové řady od roku 2000 do roku 2009, které jsou v této práci potřebné pro sledování vývoje daného ukazatele.

Problematikou migrace se zabývá Zimová (2006) ve své diplomové práci *Problémy migrační politiky*. V této práci je uveden rozvoj a vliv migrační politiky. V jedné kapitole popisuje vývoj migračních proudů ve Francii, dále legislativu a dopad migrace na ekonomické, sociální a demografické ukazatele. Dalším autorem, který řeší migraci ve Francii je Cserge (2009).

Velice dobrým ukazatelem pro vyspělost země je hrubý domácí produkt. Vědecká práce *PIB potentiel et écart de PIB: quelques évaluations pour la France* se věnuje odhadům potencionálního hospodářského růstu Francie a metodám výzkumu jednotlivých indikátorů. Magnien, Tavernier a Thesman (2002) zase zkoumají příčiny poklesu míry HDP na obyvatele a popisují možné důsledky.

Moghadam (1994) popisuje důvody vysoké nezaměstnanosti ve Francii. Jeden z mnoha faktorů je vysoký počet přistěhovalců. Tento důvod rozebírá v diplomové práci autorka Čapková (2007), která se také zabývá tématem nezaměstnanosti ve Francii.

Za světový fenomén je pokládán cestovní ruch této země. Ta patří k nejvíce navštěvovaným oblastem na světě. Publikace *Mémento du tourisme* spojuje statistické údaje a názorně vysvětluje jednotlivé charakteristiky. Dále zhodnocuje význam francouzského hospodářství a popisuje jednotlivé nabídky a poptávky v tomto odvětví.

Wolkowitsch (1973) ve své knize *Geographie des transport* vysvětluje na základě jednotlivých skutečností sféry dopravy, jejich vady a vznik dílčích systémů dopravy.

Debizet (2007) se zabývá projekty, které se týkají železniční dopravy v regionech metropolitní Francie. Popisuje historii a vývoj železniční dopravy.

3.2 Data a metody zpracování

Všechna podkladová data, která byla v práci použita, jsou převzata ze statistického úřadu INSEE (Institut national de la statistique et des études économiques) a Eurostat. Mapový podklad pro vrstvy GIS je získán z webu Global Administrative Areas. Jednotlivé tematické mapy jsou vytvořeny v programu ArcGIS 10. Co se týče zpracování rešerše, uvedené publikace byly vyhledávány ve většině případů přes vyhledávač Google Scholar nebo přes databázi Science Direct. Pro lepší orientaci v mapě při vyhodnocování jednotlivých charakteristik byly stanoveny účelově třípísmenné kódy jednotlivých názvů regionů. Pro analýzu byly jako územní jednotky zvoleny regiony odpovídajícím NUTS2 (viz tab. 1).

Tab. 1 : Obyvatelstvo podle Sčítání lidu v roce 2009 (v územní struktuře k 1. 1. 2011)

Region	Kód	Správní středisko	Rozloha (km ²)	Obyvatelstvo (2009)
Alsace (Alsasko)	ALS	Strasbourg	8 280	1 843 053
Aquitaine (Akvitánie)	AQT	Bordeaux	41 309	3 206 137
Auvergne	AUV	Clermont-Ferrand	26 013	1 343 964
Basse-Normandie (Dolní Normandie)	BNR	Caen	17 589	1 470 880
Bourgogne (Burgundsko)	BGN	Dijon	31 582	1 642 440
Bretagne (Bretaň)	BRT	Rennes	27 208	3 175 064
Centre (Střed)	CEN	Orléans	39 151	2 538 590
Champagne-Ardenne (Champagne-Ardensko)	CHA	Châlons-en-Champagne	25 606	1 337 953

Region	Kód	Správní středisko	Rozloha (km ²)	Obyvatelstvo (2009)
Corse (Korsika)	COR	Ajaccio	8 680	305 674
Franche-Comté	FRC	Besançon	16 202	1 168 208
Haute-Normandie (Horní Normandie)	HNR	Rouen	12 317	1 832 942
Île-de-France	IDF	Paris	12 011	11 728 240
Languedoc-Roussillon	LDR	Montpellier	27 376	2 610 890
Limousin	LIM	Limoges	16 942	741 785
Lorraine (Lotrinsko)	LOR	Metz	23 547	2 350 112
Midi-Pyrénées (Střední Pyreneje)	MIP	Toulouse	45 348	2 862 707
Nord-Pas-de-Calais (Sever-Pas-de-Calais)	NPC	Lille	12 414	4 033 197
Pays de la Loire	PLO	Nantes	32 082	3 539 048
Picardie (Pikardie)	PIC	Amiens	19 399	1 911 157
Poitou-Charentes	PCH	Poitiers	25 810	1 760 575
Provence-Alpes-Côte d'Azur	PAC	Marseille	31 400	4 889 053
Rhône-Alpes	RHA	Lyon	43 698	6 174 040
Guadeloupe	–	Basse-Terre	1 628	401 554
Guyane (Francouzská Guyana)	–	Cayenne	86 504	224 469
Mayotte ¹	–	Mamoudzou	376	186 452 (2007)
Martinique (Martinik)	–	Fort-de-France	1 128	396 404
Réunion	–	Saint-Denis	2 512	816 364

Zdroj: INSEE 2012, Boháč, P. (2005)

---

¹ Mayotte je zámořským departmentem a regionem od 31. 3. 2011, do té doby byl zámořským společenstvím.

4 Teoretická východiska práce

4.1 Regionální disparity

Touto problematikou se ve velké míře zabývá Adam Sedlák (2011) ve své bakalářské práci *Regionální disparity spolkových zemí SRN*, a proto tato podkapitola nebude tak obsáhlá a bude se zabývat tímto tématem pouze okrajově.

Regionální disparity jsou velmi používaným pojmem posledních desítek let především ve spojení s regionálním rozvojem. V literatuře včetně slovníků cizích slov a encyklopedií je pojem disparita chápán velmi obecně a pojem regionální disparita není zpravidla zaveden vůbec. Tento jev nemá doposud propracovanou a ucelenou teoretickou podstatu. Mnohdy je chápán jako neopodstatněné rozdíly mezi regiony, jehož informační hodnota není zcela využita. Huček (2007) uvádí, že regionální disparita znamená rozdílnost nebo nerovnost znaků, jevů či procesů, majících jednoznačné územní umístění a vyskytuje se alespoň ve dvou základních objektech zkoumání této územní struktury. Zpravidla se jedná o nerovnosti vznikající v průběhu vývoje společnosti.

Existují dva pohledy, které rozdělují disparity na pozitivní a negativní. Je třeba identifikovat jednotlivé znaky subjektů a poté zjistit, zda jednotlivé subjekty zaostávají ve srovnání s ostatními, nebo dominují. Pokud zaostávají, jsou nazývány negativními disparitami, a pokud dominují, plní funkci pozitivní. Pozitivní role regionálních disparit spočívá v tom, že může přispívat k rozvoji a může být zdrojem srovnávacích výhod. Negativní disparity mají úzkou vazbu s procesem vzniku protikladností, čili polarizací (Huček, Kutscheraur Sucháček 2007).

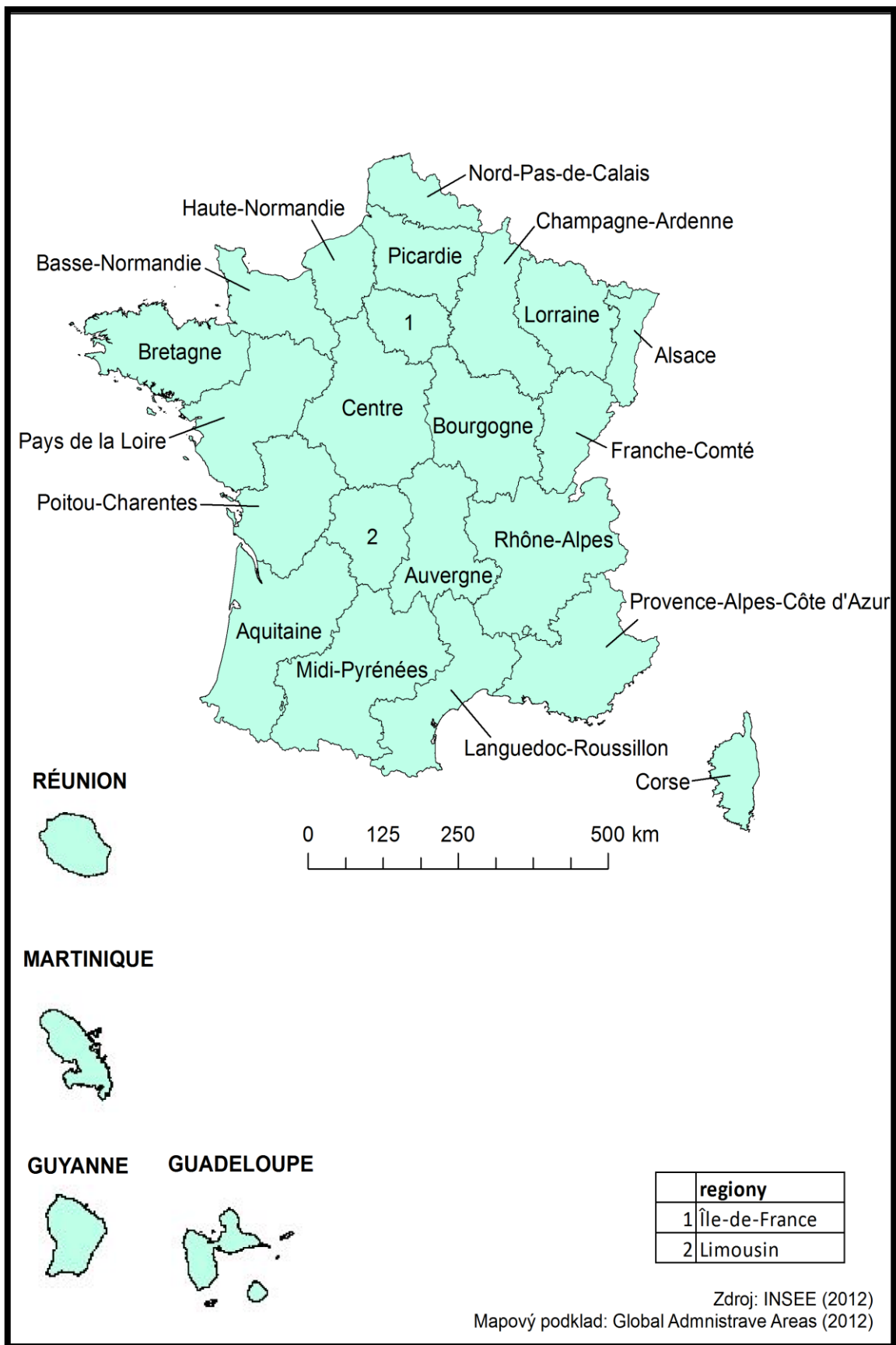
Disparity zkoumáme především proto, abychom zjistili, jak se jednotlivé oblasti od sebe odlišují, resp. čím jsou jedinečné, posléze je efektivně rozlišit a dostatečně využít jisté srovnávací výhody. Výzkum disparit pak souží jako podklad pro aplikaci nástrojů regionální politiky. Určující volba přístupu k hodnocení či identifikaci disparit je, do jaké míry dodává uživateli novou informaci a v jakém směru by tato informace měla být využita. Tuto informační hodnotu, která může být poznávací, motivační, operační či rozhodovací, má každá disparita.

4.2 Základní geografická charakteristika Francie

Francie, jako největší stát západní Evropy co se rozlohy týče, je považována za světovou velmoc a to zejména proto, že má velmi vyspělé hospodářství, rozvinutý průmysl, vysokou ekonomickou i životní úroveň. Tento stát je členem prakticky všech světových mezinárodně uznávaných organizací. Velký vliv měla tato země už za jejího vzniku. V 17. století získala první kolonii a postupem času začala patřit ke koloniálním velmocím. Po Velké Británii měla Francie největší koloniální říši. Nyní jsou některé bývalé kolonie samostatnými státy a tvoří s Francií Francouzské společenství (*Communauté Français*).

4.2.1 Administrativní členění

Francouzské území zahrnuje tzv. metropolitní či kontinentální Francii, která představuje území na evropské části kontinentu a ostrov Korsika. Dále pak francouzská zámořská území, která se dále dělí na zámořské regiony (Martinique, Guadeloupe, Réunion a Guyane), zámořská území (Nová Kaledonie, Francouzská Polynésie) a zámořská společenství (ostrovy Saint Barthélémy, Saint Martin Francouzská Polynésie, Wallis a Futuna). Od 31.3. 2012 se za zámořský region považuje Mayotte, který byl do té doby brán za zámořské společenství. V rámci administrativního členění se Francie rozděluje do 25 regionů z toho 4 zámořské. Mnohdy se ale uvádí počet regionů 26, zejména ve statistických publikacích bývá jako 22. region metropolitní Francie uváděna Korsika. Z právního hlediska nejde však o region ale o územní společenství. Regiony se dále člení na 100 departementů, z toho 94 v metropolitní Francii, 2 na Korsice a 4 zámořské. Departementy se dále dělí na 342 arondissementů. Arondissement je jednotka odpovídající zhruba okresům v ČR. Nižší jednotkou jsou dále kantony (4032), které se tvoří seskupením několika obcí, což je nejmenší administrativní jednotka, a jejich počet je 36 782 (stav k 1. lednu 2009).

Obr. 1 Regiony Francie

4.2.2 Obyvatelstvo

Tato země se řadí k nejlidnatějším státům Evropy. Se svými 65 milióny obyvateli zaujímá 3. příčku, za Ruskem a Německem. Přesto má ale malou hustotu zalidnění ve srovnání s ostatními státy západní Evropy. I když v minulosti tvořilo francouzské obyvatelstvo čtvrtinu celkového počtu obyvatel celé Evropy. Bylo to kolem roku 1800, kdy Francie měla asi 28 milionů obyvatel. Počet obyvatel vzrostl zejména po 2. světové válce, hlavně v 60. letech. Důsledkem byl návrat obyvatel ze západní a severní Afriky v průběhu osamostatňování bývalých francouzských kolonií. K hustě zalidněným oblastem patří okolí Paříže, průmyslový region města Lille, Alsasko-Lotrinsko a Azurové pobřeží. Hlavní město Paříž, která je kulturní i hospodářská metropole celé země, s velkým náskokem převyšuje ostatní města. Následuje ji město Lyon a přístavní město Marseille, jejichž městské aglomerace tvoří necelou desetinu obyvatelstva pařížské aglomerace. Co se týče národnosti, tak 94% tvoří národnost Francouzská. Zbýlých 6 procent tvoří cizinci, kteří zde přišli zejména za prací. Jedná se o pomocné dělníky z Portugalska, Španělska, Itálie, Alžírsko, Maroka a Tuniska. Právě jih Francie je oblastí přistěhovalství, zatímco sever a severovýchod je dlouhodobě oblastí vystěhovalství. Národnostní složení tohoto státu je z 65% římskokatolické, 4% muslimské a 28% obyvatelstva je nevěřící.

4.2.3 Hospodářství

Dnes je Francie členem Severoatlantické aliance (NATO) a jako spoluzakladatel Spojených národů je jedním z pěti stálých států zasedajících v Radě bezpečnosti OSN. Patří mezi osmičku nejvyspělejších zemí světa G7 a Rusko. Je sídlem UNESCO, OECD, Interpolu a Mezinárodního úřadu pro váhy a míry (Novinky, online).

Jak už bylo výše zmíněno, tato země patří k hospodářsky vysoce vyspělým státům jak v Evropě, tak i ve světě. Řadí se k vedoucím průmyslovým státům světa a dlouhou dobu uplatňuje liberální hospodářskou politiku. K významným nerostným bohatstvím jistě patřilo černé uhlí a železná ruda, ale v poslední době se jejich těžba razantně omezuje. Aby byla Francie co nejméně závislá na dovozu ropy, snažila se v 70. letech rozvinout jadernou energii. To se podařilo a dnes se Francie řadí na 2. místo ve světě, co se týče spotřeby energie v jaderných elektrárnách. Nejdůležitějšími odvětvími

jsou automobilový, letecký, chemický a farmaceutický průmysl, informační technologie, elektronika a také módní odvětví.

Francie má také velmi rozvinuté zemědělství. Je největším producentem zemědělských produktů v Evropě. Až 60 % celkové plochy se využívá pro zemědělské účely. Mezi hlavní produkty patří obiloviny, ale nejvýznamnější plodinou je jistě hroznové víno. Francie je největší vývozcem a producentem vína na světě. Velmi kvalitní vína se vyrábějí v oblasti Bordeaux, Burgundsku, v údolí Loiry nebo v Champagni v Alsasku.

4.2.4 Ekonomika

Francouzská ekonomika jistě patří k nejrozvinutějším ekonomikám na světě. K jejím pilířům patří stavebnictví a automobilový průmysl. HDP na obyvatele činí 39 000 a je zaznamenáván jeho nárůst. V roce 2011 došlo k jeho nárůstu o 1,7 % a pro rok 2012 se odhaduje jeho zvýšení asi o 0,2% . Mezi regiony nejbohatší z hlediska HDP na obyvatele jsou oblasti Île-de-France, Rhone-Alpes a Normandie. Na druhou stranu nejchudší jsou zámořské regiony, Guyane, Reunion, Guadeloupe, Martinique a region Korsika.

Nemalý problém Francie je její nezaměstnanost. V roce 2010 byla míra nezaměstnanost v metropolitní Francii 9,3% aktivní populace, což představuje asi 2,6 miliónů nezaměstnaných z celkového počtu 65 miliónů obyvatel. Rostla rychleji než se předpokládalo. (businessinfo, online)

4.2.5 Politický systém

Francie je podle Ústavy přijaté za prezidenta Ch. de Gaulla (4. 10. 1958) parlamentní demokratickou republikou s poloprezidentským systémem. Účelem těchto úprav bylo posílení výkonné moci státu oproti předchozímu období, kdy ústava připisovala příliš velké pravomoci zákonodárným orgánům. To způsobilo politickou nestabilitu v zemi.

Současným prezidentem² je Nicolas Sarkozy, který nastoupil do své funkce 16. května 2007. Prezident je volen na období 5 let, přímou všeobecnou volbou. Jmenuje předsedu vlády a navrhuje také členy vlády.

4.2.6 Infrastruktura

Co se týče její dopravní struktury, řadí se Francie na první místo v Evropě se svými 974 000 km vozovek. Mezinárodní spojení se v poslední době velmi zlepšilo hlavně díky dálničním spojení mezi městy Paříž-Lille-Brusel, Macon-Ženeva nebo Perpignan-Barcelona. Silniční doprava dnes obstarává cca 60 % francouzské vnitrostátní. Na celkové přepravě osob se podílí dokonce 90 %.

Železniční síť je dlouhá 29 920 km, z toho je elektrifikovaných 15 400 km a z toho je 1850 km umožněná rychlost nad 200 km/h. Tunel pod průlivem La Manche svou délkou 5050 km je 2. největší tunel na světě a zkracuje cestu Paříž-Londýn na 3 hodiny.

Jelikož má Francie velmi výhodnou geografickou polohu, je evropským střediskem také z hlediska letecké dopravy. Každým rokem přepraví asi 100 milionů cestujících. Pařížská letiště jsou na 2. místě ve světě, po Londýně, co se týče počtu přepravených osob. I když byl rok 2010 ovlivněn nepříznivými vlivy, které oslabily leteckou dopravu, počet přepravených pasažérů stále roste.

Významná je také doprava námořní. Francie má námořní flotilu s 210 loděmi a zaujímá tím 29. místo ve světě. Největší a nejvýznamnější námořní přístavy jsou Dunkerque, Le Havre, Rouen, Nantes/Saint-Nazaire, Bordeaux a Marseille.

4.3 Regionální politika EU a Francie

Regionální politika je činnost Evropské unie, která pomáhá zaostávajícím regionům, aby jejich šance se rozvíjet byla stejná. V tržním hospodářství má především koordinační, doplňkovou a korigující funkci. Goodall (1987) definuje regionální politiku jako součást státní politiky, ovlivňující rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části (regionální rozvoj online). Má vytyčené cíle, které se snaží jistým způsobem splnit. Její snahou je snižovat nerovnosti v určitém území. Mezi základní cíle regionální politiky patří rozvoj regionů zaměřený

---

² V roce 2012 se konaly prezidentské volby

na jejich soudržnost a zvyšování konkurenceschopnosti. Tzn., každý region by měl mít příležitosti ke svému vyváženému rozvoji odpovídajícímu jeho potenciálu a specifickým stránkám (MMR, online).

4.3.1 Kohezní politika EU

Kohezní politika byla vytvořena za účelem snižovat sociální, ekonomické a územní nerovnosti mezi jednotlivými regiony. S postupným rozšiřováním a vývojem Evropské unie se začaly vyskytovat rozdíly, co se týče kapitálu. Tato politika soudržnosti má zajistit, aby v rámci Evropské unie nedocházelo k rozdělování chudých a bohatých. Soudržnost se chápe jako určitá úroveň rozdílností mezi státy, regiony nebo skupinami v rámci EU, které jsou politicky a společensky snesitelné (Molle, 2007). Cílem soudržnosti je vyvážený rozvoj v rámci EU, při kterém dochází ke snižování strukturálních rozdílů mezi regiony a k podpoře rovných příležitostí pro všechny (Skokan 2007). Ovlivnění soudržnosti závisí na míře růstu konkurenceschopnosti.

4.3.2 Francouzská regionální politika

4.3.1 Francouzská regionální politika

Důležitou informací je, že francouzská regionální politika v podstatě neexistuje. Toto tvrzení vysvětluje to, že Francie za doby utváření své regionální politiky, žádné regiony neměla (Verner 2008). Na počátku jejího vytváření se zaměřovalo na rozvoj periferních regionů a první podnět k jejímu vytvoření dali geografové. Regionální politika zde vznikla za účelem upřednostňování ostatních regionů před Paříží, která byla dominantou nad zbylými regiony, jež byly označovány za periferii. Za tímto účelem byla rovněž vytvořena meziministerská "Delegace pro územní plánování a regionální činnost" (Délégation à l'aménagement du territoire et à l'action régionale, DATAR), která také podporovala zaostalé regiony z důvodů vyrovnání regionálních rozdílů oproti Paříži a koordinovala ministerstva, která byla začleněna do regionální politiky. DATAR se měla dále starat o přerozdělování působností, rozvoj infrastruktury, posilování městské sítě a podporovat venkovské oblasti.

Prvním impulzem, který měl vliv na nastavení a fungování územního plánování ve Francii, byla dotace na průmysl a podnikání. Následně byly vymezeny problematické

oblasti, které se podporovaly dotacemi na vytvořené pracovní místo. V 60. letech se regionální politika zaměřovala na osm regionálních center. V průběhu 70. let již byla podporována středně velká města, kde se mimo jiné podporovalo i omezení výstavby rozlehlých panelových sídlišť. V 80. letech se již zaměřovalo především na podporu venkova a zemědělství

Zásadním procesem, který umožňuje správné fungování regionální politiky je ten, kdy stát uzavírá s jednotlivými územními celky rámcové smlouvy o jejich dalším rozvoji (Verner 2006).

5 Regionální disparity Francie

Následující kapitola se věnuje rozbořem a charakteristice jednotlivých ukazatelů na regionální úrovni, jež byly zkoumány od roku 2000 do současnosti. Dílčí ukazatele jsou prezentovány v tematických mapách a grafech.

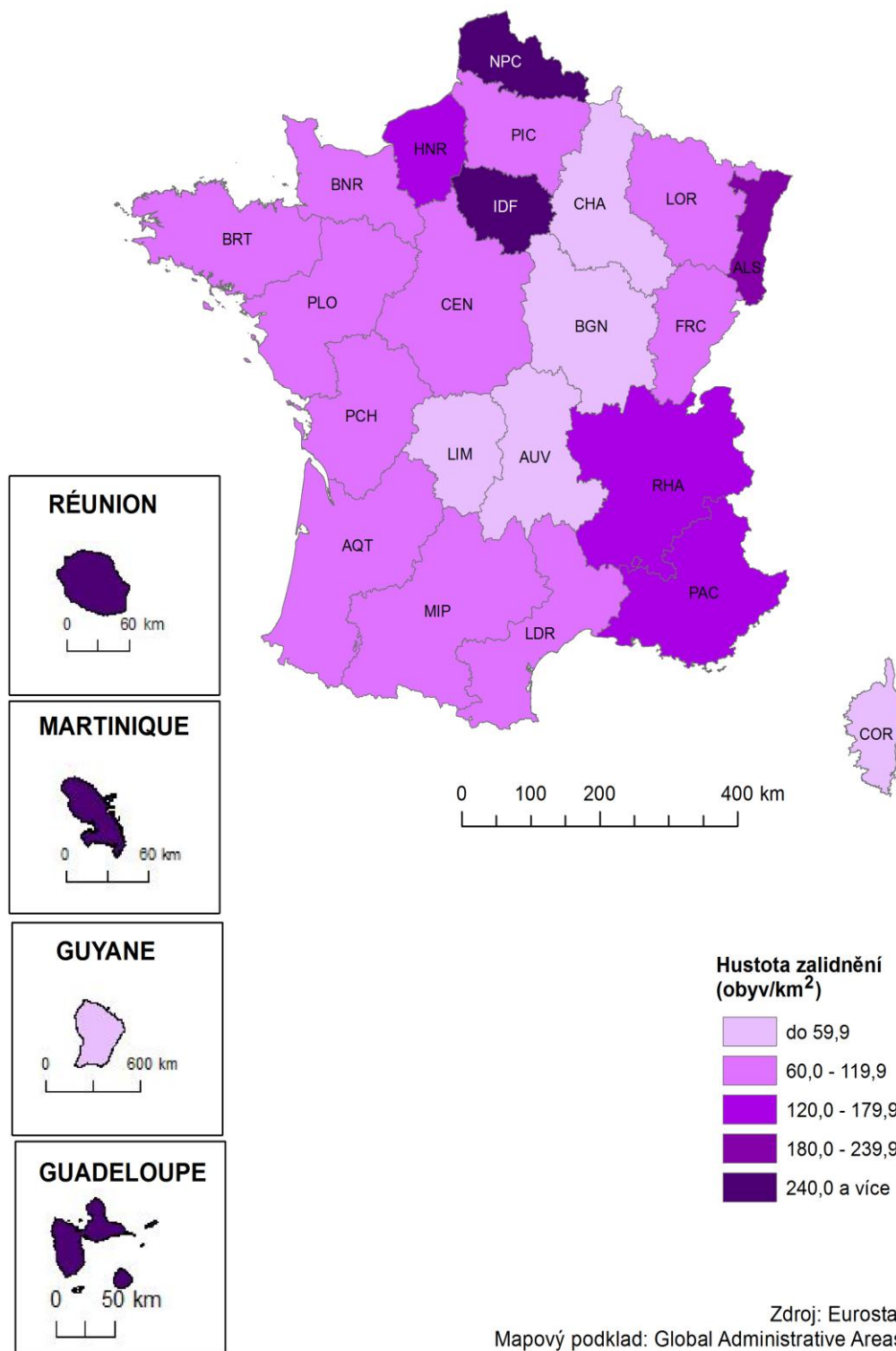
5.1 Hustota zalidnění

Počet obyvatel Francie včetně zámořských regionů podle francouzského statistického úřadu k 1.1 2011 dosáhl 65,03 milionů. Celková hustota zalidnění obyvatel je 114,44 obyvatel/km². Rozmístění obyvatelstva závisí především na fyzickogeografických a socioekonomických poměrech. V případě Francouzských regionů jsou nejvíce zalidněné nejatraktivnější oblasti, což jsou regiony Île-de-France, Rhône-Alpes, Provence-Alpes-Côte d'Azur, ale také i regiony jako je Nord-Pas-De-Calais, který je druhý nejhustěji zalidněný region a třetí největší region co se týče počtu obyvatel (4 033 197), nepočítaje region Île-de-France. Míra plodnosti v tomto regionu taktéž patří k největším v regionech Francie (2,08). Nejhustěji zalidněný region Île-de-France měl v roce 2009 hustota zalidnění 979,2 obyvatel/km². V regionu, s plochou 1196,5 km², žije celkem 11 728 240 osob, což je 19 % celkové populace. Nejmenší hustota zalidnění náleží regionu Bourgogne, jenž má spíše venkovský charakter se značnou zemědělskou produkcí.

Co se týče zámořských území, je jejich hustota zalidnění poměrně vysoká. Až na region Francouzská Guyana, kde se nachází na celkové ploše 84 000 km² pouze 224 469 obyvatel. Má tedy hustotu zalidnění 2,7 obyvatel/km². Zámořské regiony Réunion (328,4), Martinique (351,4) a Guadeloupe (263,1) patří k nejhustěji zalidněným regionům Francie.

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ

v regionech Francie v roce 2009

Obr. 2 Hustota zalidnění v regionech Francie v roce 2009.

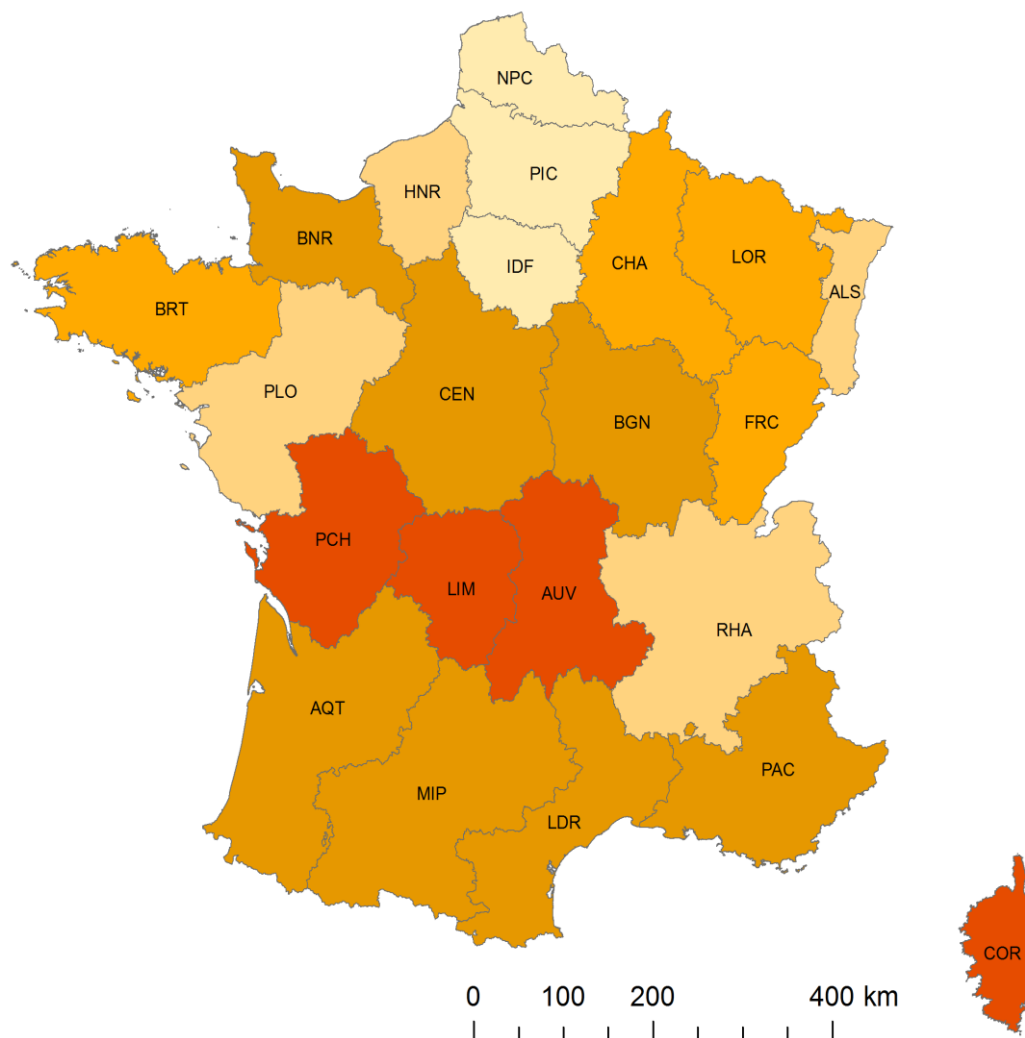
5.2 Index stáří

Stárnutí populace je vyjádřením populačního vývoje po demografické revoluci. Změny ve věkové struktuře jsou způsobeny prodlužováním nadějí na dožití a nízkou úrovní porodnosti. To má za důsledek pokles podílu dětské složky a zvyšování podílu složky seniorské. (Vítková 2009) Podle obr. 3 je vidět, že Francie patří k zemím s velice vysokým indexem stáří. Ve čtyřech oblastech přesahuje index 120 %. Jsou to regiony Poitou-Charentes (123 %), Auvergne (125 %), Korsika (134 %) a Limousin (150 %). Naopak nejmenší index stáří je v regionech Île de France (65 %), Nord - Pas-de-Calais (70 %) a Picardie (76 %).

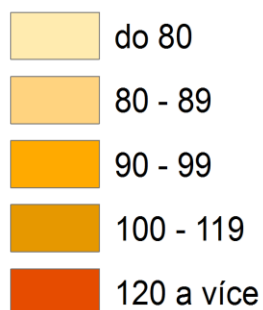

INDEX STÁŘÍ

v regionech Francie v roce 2010

Hodnota indexu stáří (%)

Zdroj: Eurostat (2012)

Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 3 : Index stáří v regionech Francie v roce 2010.

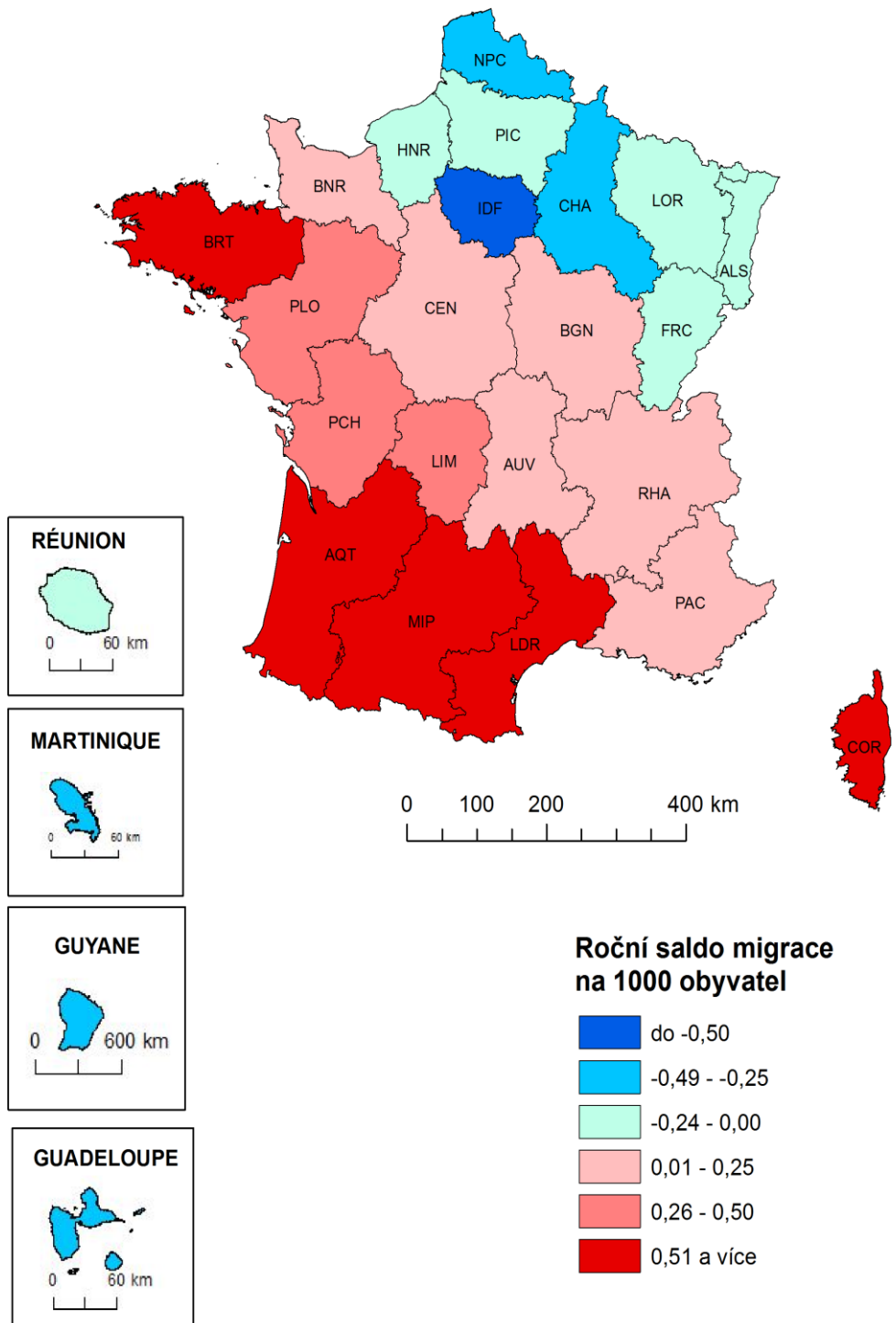
5.3 Mechanický pohyb obyvatelstva

Migrace je proces, který probíhá ve všech státech Evropské unie. Naproti ostatním státům má Francie zavedenou legislativu ohledně problematiky migračních politik již dlouhou dobu, jelikož se jí migrace a především imigrace týká mnoho let. V roce 2003 byl navržen zákon týkající se migrace a azylu, který upravuje délku a podmínky udělování dočasných pobytových karet, okamžité vyhoštění ilegálních rezidentů z francouzského území. V platnost tento zákon vstoupil 1. ledna 2004. Důsledkem vývoje ekonomické a sociální situace ve Francii je nepřetržitá přeměna a zavádění nových nařízení a zákonů v problematice migrace.

Severní část Francie a její zámořské regiony mají migrační saldo záporné, což znamená, že zde převažují osoby přistěhovalé. Hlavními důvody emigrace z těchto regionů může být vysoká nezaměstnanost, větší atraktivita regionu nebo proces suburbanizace, který je ve vyspělých zemích častým trendem. Největší kladné migrační saldo je v regionu Languedoc-Roussillon (0,66 %). V tomto případě to není způsobené pohledávkou zaměstnání, jelikož je to region s největší mírou nezaměstnanosti (13,1 %), ale jeho atraktivitou a rozmanitostí. Languedoc-Roussillon je 4. region s nejvyšším počtem imigrantů. Převážná část populačního růstu v regionu Midi-Pyrénées je výsledkem právě převažujícího počtu přistěhovalých. Kladné migrační saldo činí 0,64 %. Přesto, že zde přichází mladí lidé, populace postupně stárne. Starších obyvatel nad 65 let je 19 % naproti osobám mladších 25 let, kterých je 29 %. Záporné migrační saldo v zámořských regionech je způsobného především jejich životní úrovní. Hlavním důvodem v těchto zemích bude jistě velmi vysoká míra nezaměstnanosti. V roce 2008 se pohybovala zhruba kolem 30 %. Region, který má vysoké migrační saldo přímo kvůli nízké míře nezaměstnanosti je Bretagne (0,53 %). Naopak nejzápornější migrační saldo je v regionu Île-de-France (-0,67 %), kde se na něm podílí především již zmíněná suburbanizace.

MIGRACE

v období 2003 - 2008

Zdroj: INSEE (2012)

Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 4 Roční saldo migrace na 1000 obyvatel v období 2003–2008.

5.4 Národnostní složení

V posledních letech je imigrace ve Francii velkým problémem. A to i přes úsilí vlády, která se snaží potlačit příliv cizinců, omezit nelegální přistěhovalectví a zpřísnit podmínky pro vstup do státu. V rámci Evropské unie se řadí Francie na 2. místo za Německo, co se týče počtu cizinců. Příchody většího množství cizích státních příslušníků jsou způsobeny zejména rodilým slučováním a žádostmi o azyl. V roce 2007 francouzská vláda schválila zákona o imigraci, integraci a azylu, který upravuje podmínky pro udělování dlouhodobého pobytu pro rodinné příslušníky legálních přistěhovalců.

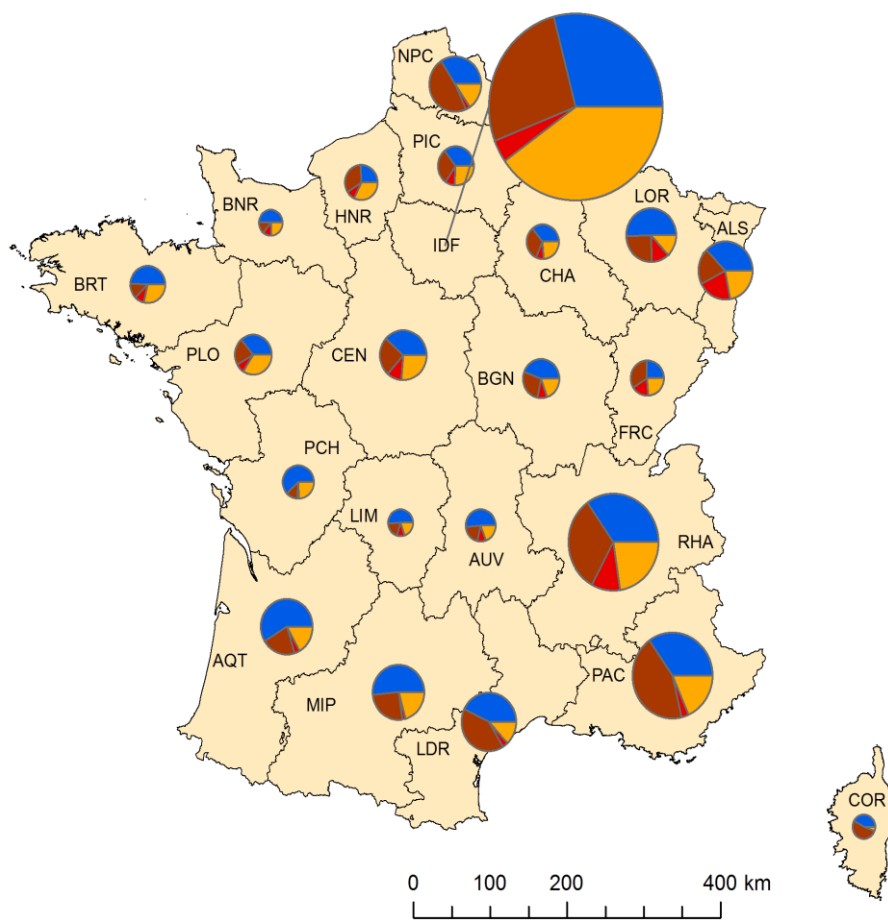
Podle INSEE (2012) v roce 2008 žilo na území Francie zhruba 3,7 milionu přistěhovalců. Toto představuje 5,4 % celkové populace. Regiony, které přijímají nejvíce cizinců, jsou Île-de-France (38,9 %), Rhône-Alpes (10,4 %) a Provence-Alpes-Côte-d'Azur (8,3 %). Ty představují 57 % z celkového množství přistěhovalců. Nejpočetnější skupina přistěhovalců pochází ze zemí Evropské unie (35 %). V Akvitánii tvoří dokonce 58,7 % z celkového počtu imigrantů v tomto regionu. Další početnou skupinou jsou imigranti z Maghrebu (29,4 %). Na Korsice představují 53 % z celkového počtu obyvatel. Největší podíl mají dále v regionech Nord-Pas-de-Calais (47 %), Provence-Alpes-Côte-d'Azur (44 %) a Languedoc-Roussillon (40 %).

O čtyři roky později, v roce 2010 se počet imigrantů téměř zdvojnásobil. Odhady ukazují, že v tomto roce se na území Francie nacházelo již 6,7 miliónů imigrantů (11 % z celkové populace). Podle francouzské agentury pro imigraci (OFII) stoupla legální imigrace v roce 2010 o 10 % oproti předchozímu roku. Za tímto nárůstem, který představuje asi 188 780 osob, stojí hlavně příliv zahraničních studentů. Bylo uděleno 65 840 studentských povolení, což představuje o 28,5 % více než v předchozím roce 2009.

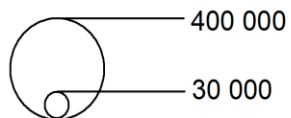
Přistěhovalci se soustřeďují většinou do velkých průmyslových měst, jelikož zde přicházejí za prací. Je pro ně tedy perspektivnější, usadit se v regionech s různorodou aktivitou a službami. Takto žije 61 % cizinců. Pouze 3 % cizinců žije na venkově.

CIZINCI PODLE NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN

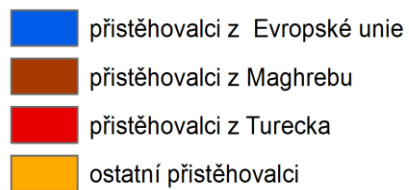
v roce 2008

Počet cizinců

Národnostní složení cizinců

Zdroj: INSEE (2012)

Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

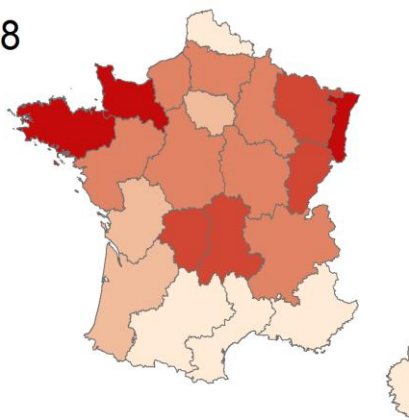
Obr. 5 Národnostní složení cizinců v roce 2008

ROZMÍSTĚNÍ CIZINCŮ Z MAGHREBU A TURECKA

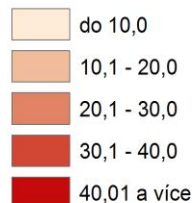
v roce 2008

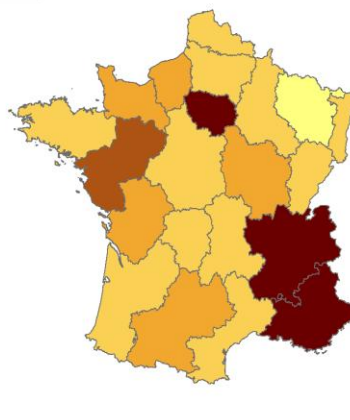
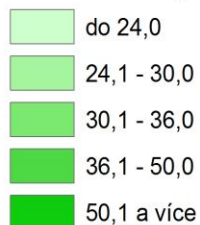
Podíl osob alžírské národnosti na počtu cizinců z Maghrebu a Turecka (%)

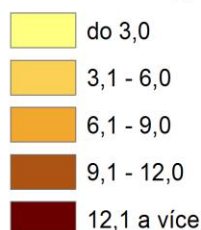
Podíl osob turecké národnosti na počtu cizinců z Maghrebu a Turecka (%)

Podíl osob marocké národnosti na počtu cizinců z Maghrebu a Turecka (%)

Podíl osob tuniské národnosti na počtu cizinců z Maghrebu a Turecka (%)

0 400 km

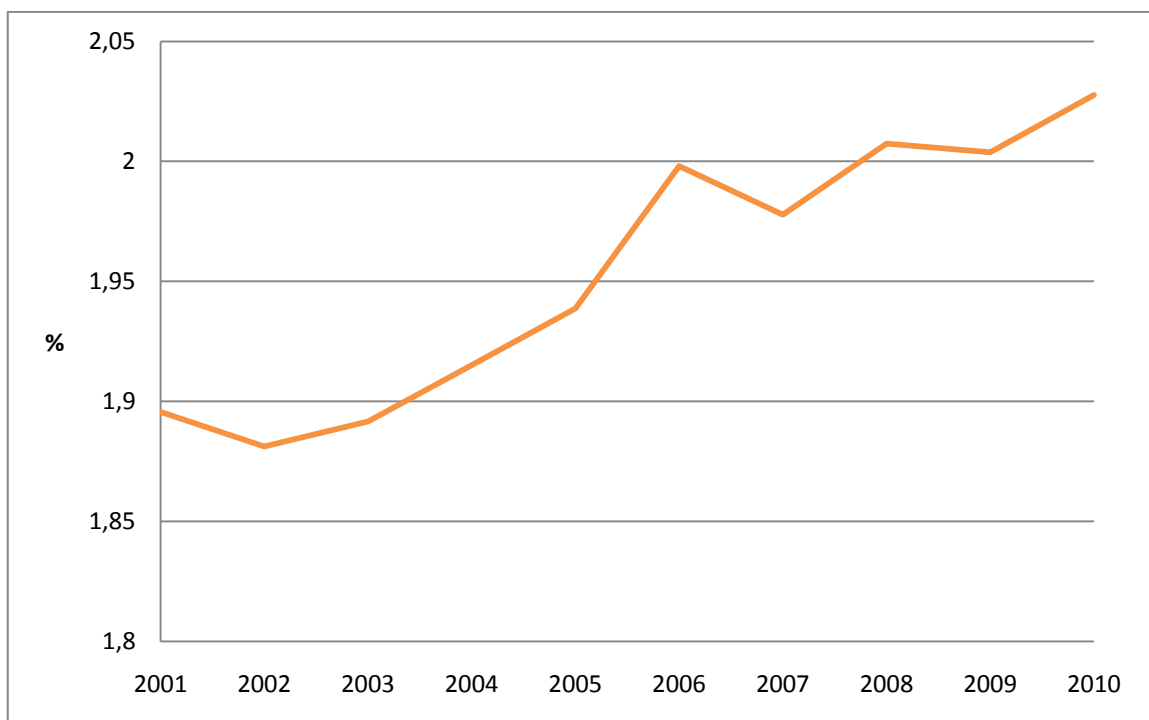
Zdroj: INSEE (2012)

Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

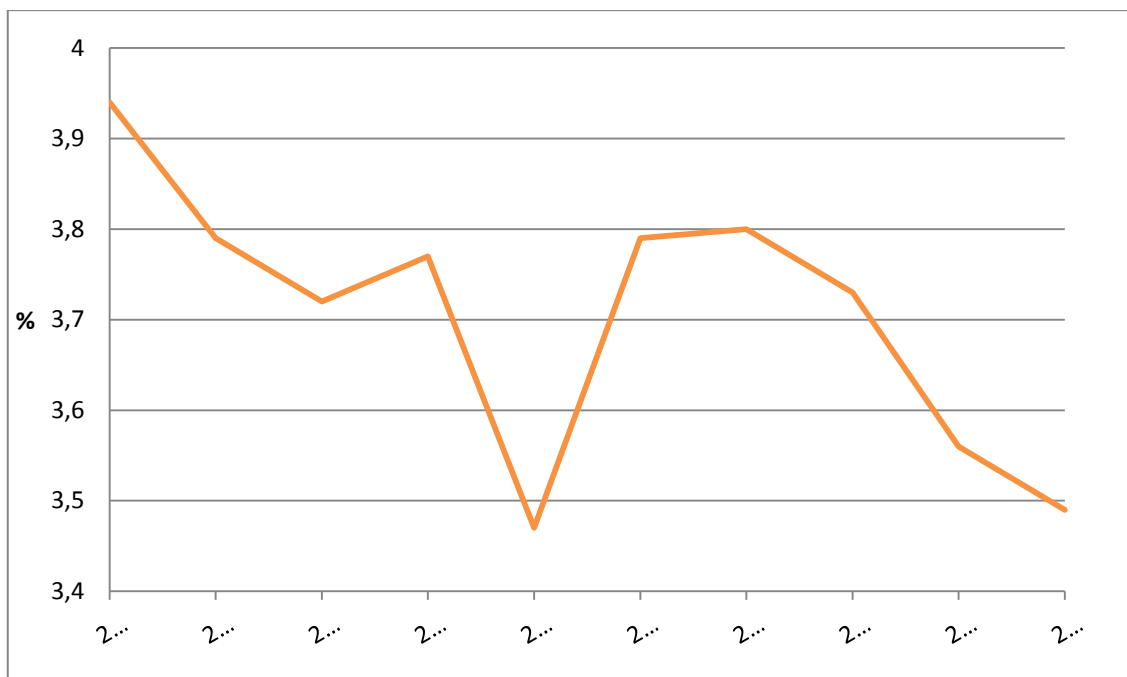
Obr. 6 Rozmístění cizinců z Maghrebu a Turecka v roce 2008.

5.5 Plodnost

Plodnost neboli fertilita je ukazatelem, který vypovídá o vyspělosti a životní úrovni dané země. Oblasti s vysokou fertilitou jsou zpravidla zaostalejší než území s fertilitou nižší. Samozřejmě plodnost také ovlivňuje mnoho faktorů jako například počet cizinců v daném území, kteří se považují za více plodnější osoby, anebo také religiozita. V případě regionů Francie můžeme zaznamenat, že nejplodnější ženy se nacházejí v zámořských regionech, kde míry plodnosti přesahují hodnotu 2,15 a u regionu Francouzská Guyana dokonce míra plodnosti ukazuje hodnotu 3,49, přičemž v roce 2000 se dokonce blížila k hodnotě 4 (viz obr. 5). Region s nejvyšší hodnotou úhrnné míry plodnosti v metropolitní Francii je Pays de la Loire s hodnotou 2,11 a naopak nejméně plodné ženy se nacházejí na Korsice (1,63). Přesto Korsika patří k regionům s vysokým populačním růstem, který však vychází zejména z příchodu přistěhovalců.

Obr. 7 Vývoj plodnosti ve Francii v období 2001-2010 (Zdroj: INSEE)

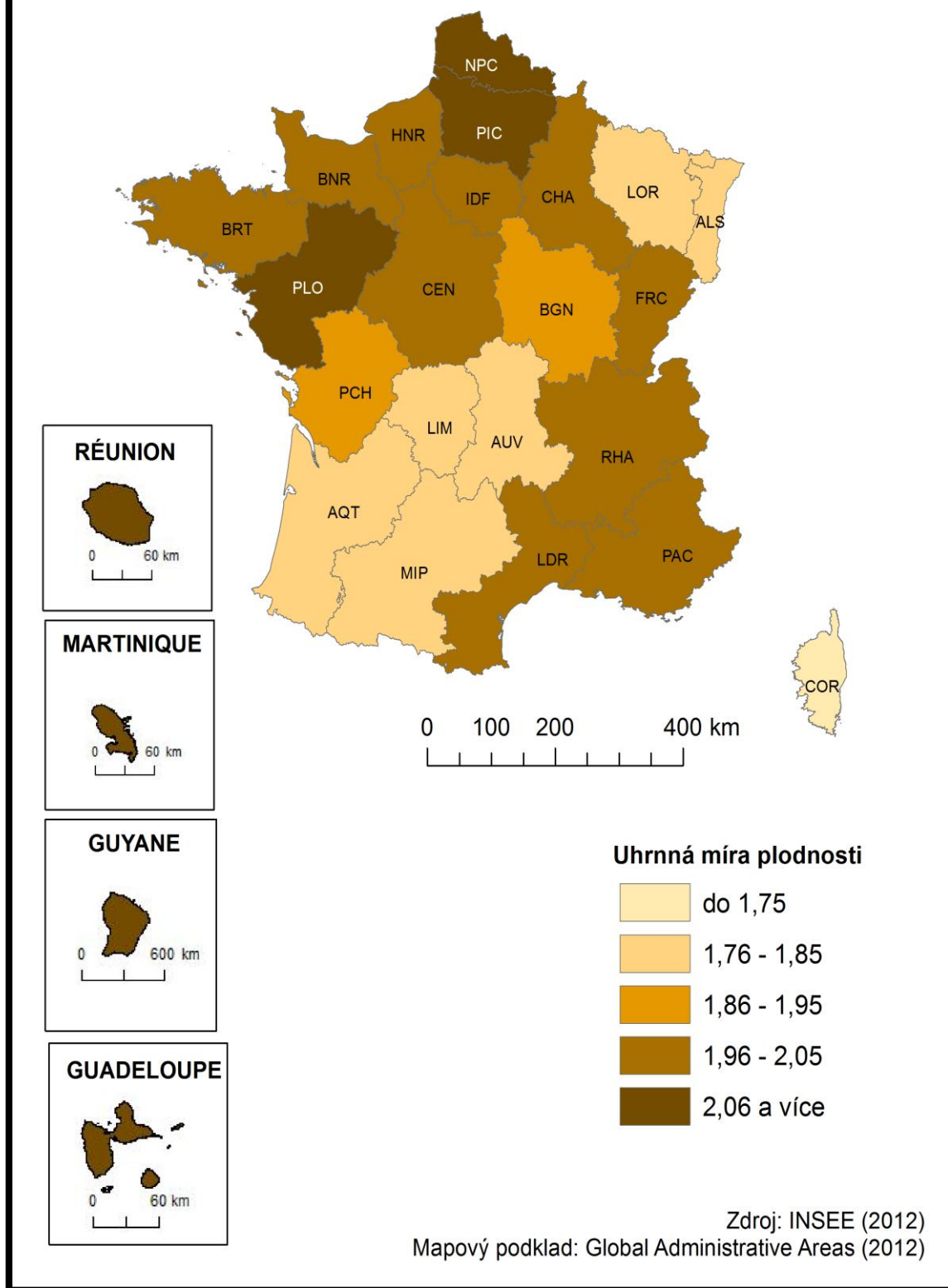

Obr.8 Vývoj plodnosti ve Francouzské Guyaně v období 2000-2009 (Zdroj: INSEE)

PLODNOST

v roce 2009

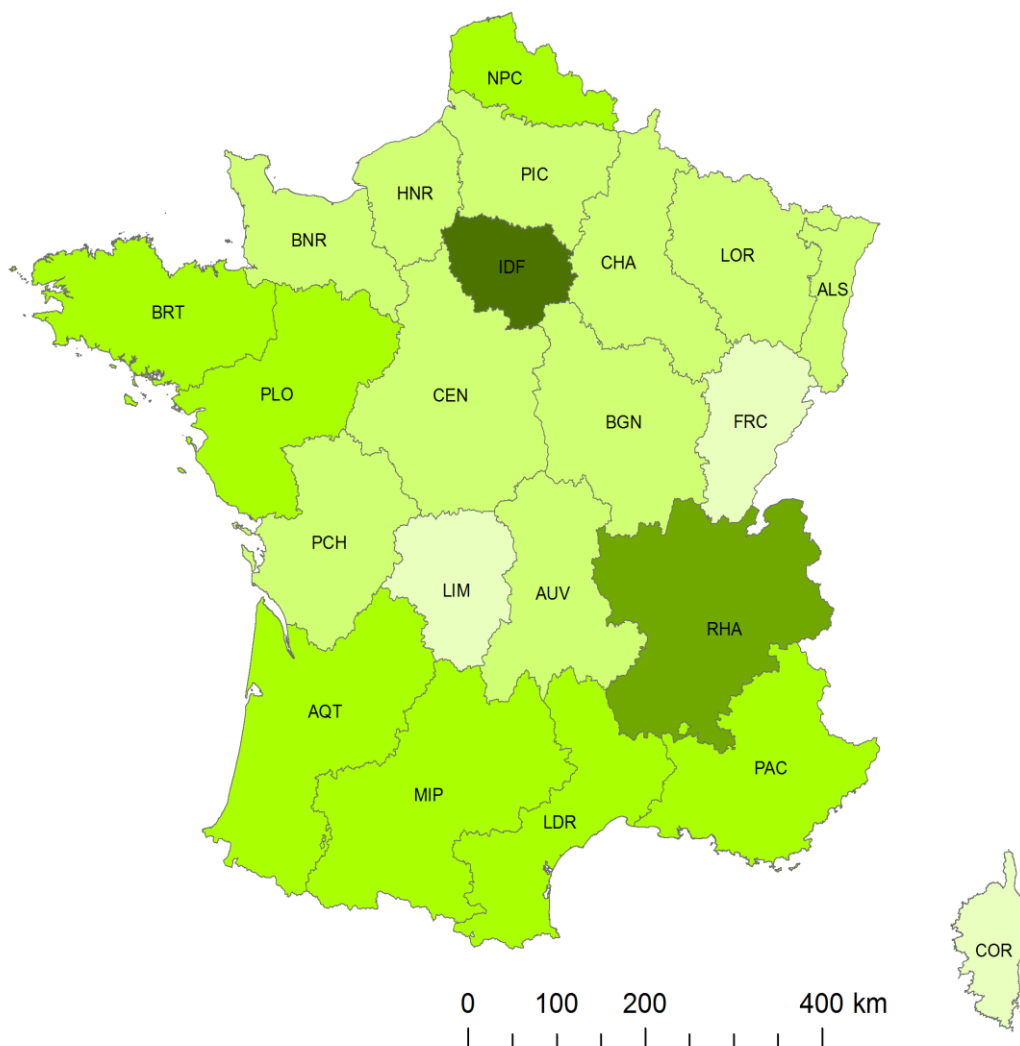
Obr. 9 Úhrnná míra plodnosti v roce 2009.

5.6 Studenti vysokých škol

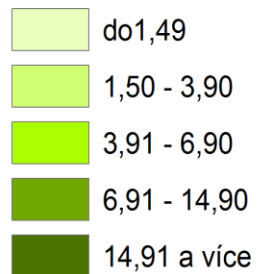
V září 2010 se ve Francii zapsalo na vysokou školu 2,3 mil. studentů. Zvýšení celkového počtu podporuje také nárůst zahraničních studentů. Nejvíce studujících je pochopitelně v regionu Île-de-France (618 786). Právě tam se nacházejí nejprestižnější a nejvyhledávanější univerzity. Podíl studentů na celkovém počtu obyvatel je zde také nejvyšší (26,7 %). O viditelně nižší, ale přesto druhý nejvyšší počet studentů na vysokých školách je v regionu Rhône-Alpes (247 166). Jejich podíl činí 10,7%. Naopak nejméně studentů je na Korsice (5 074) a v zámořských regionech. Francouzská Guyana má pouze 2 681 studentů vysokých škol. Podíl těchto studentů také patří k nejnižšímu (0,1 %).

STUDENTI VYSOKÝCH ŠKOL

ve školním roce 2010/2011

Podíl studentů na středním stavu obyvatelstva (%)

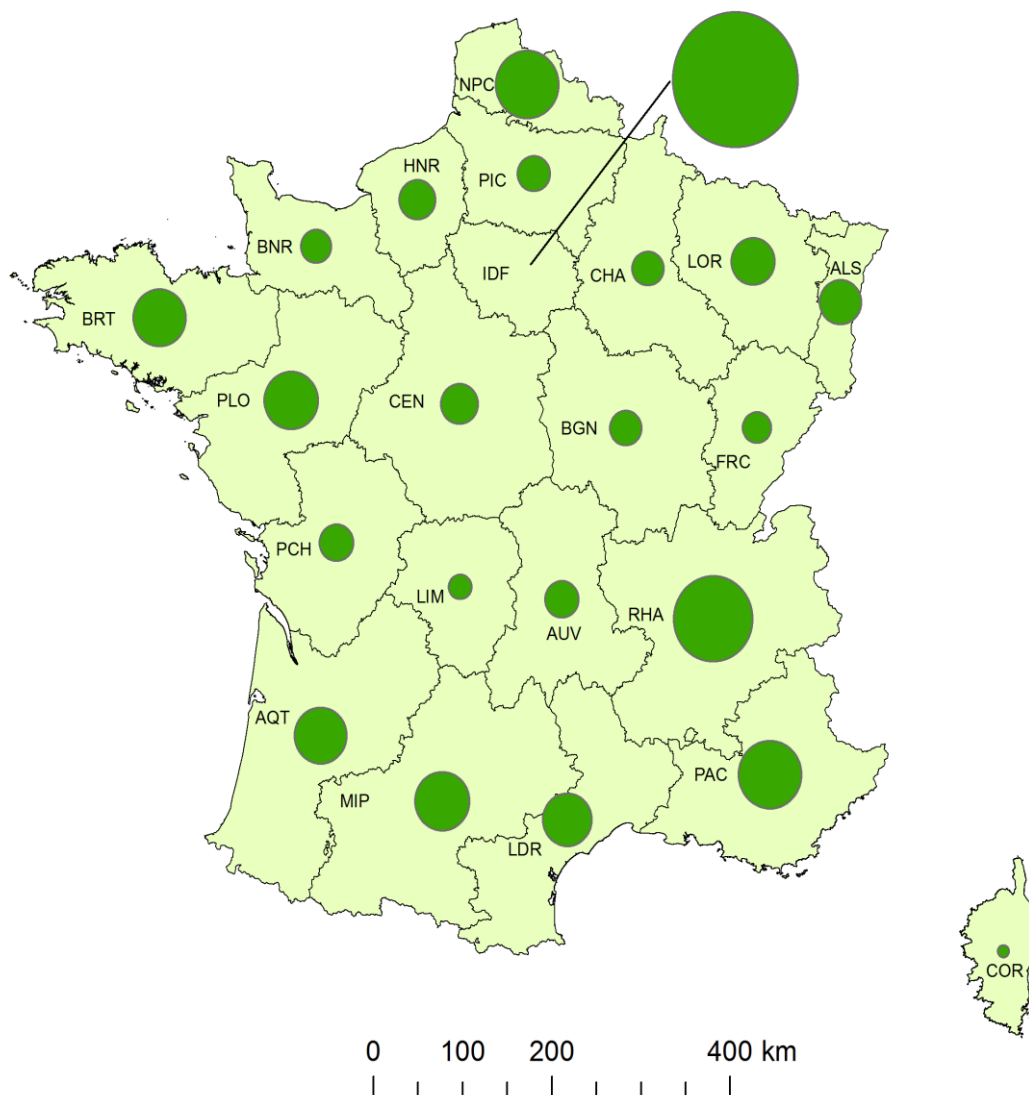

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

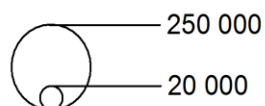
Obr.10 Podíl studentů vysokých škol ve školním roce 2010/2011.

STUDENTI VYSOKÝCH ŠKOL

ve školním roce 2010/2011

Počet studentů

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 11 Počet studentů vysokých škol ve školním roce 2010/2011.

5.7 Zdravotnictví

I přes kvalitní životní úroveň či neustálé boje proti nerovnostem v oblasti zdravotnictví, sociální rozdíly ve zdravotnictví zůstávají významným a neustále řešeným problémem ve Francii. Haut conseil de la santé (HCSP) poukázal na to, že v případě některých zdravotních ukazatelů, se v posledních desetiletí situace výrazně zhoršila. Provedené výzkumy se zaměřovali především k rozpoznání určitých důvodů, proč tyto nerovnosti vznikají. Mohou to být např. životní podmínky, rozdíly v příjmech, vliv sociální struktury či role v systému zdravotnictví a sociální péči.

Co se týče počtu lůžek v nemocnicích přepočtených na 1 000 obyvatel středního stavu, nejlepší situace je v regionech Auvergne (870,8) a Limousin (864,7), z důvodu jejich relativně nízkého počtu obyvatel. Naopak nejhůře jsou na tom zámořské regiony Réunion (343), a Francouzská Guyana (375,6), kde je zase nízký počet dostupných lůžek. Především v regionu Francouzská Guyana, jelikož počet obyvatel v tomto regionu je nejnižší z celé Francie. Martinique (638,3) a Guadeloupe (596,5) jsou na tom o něco lépe.

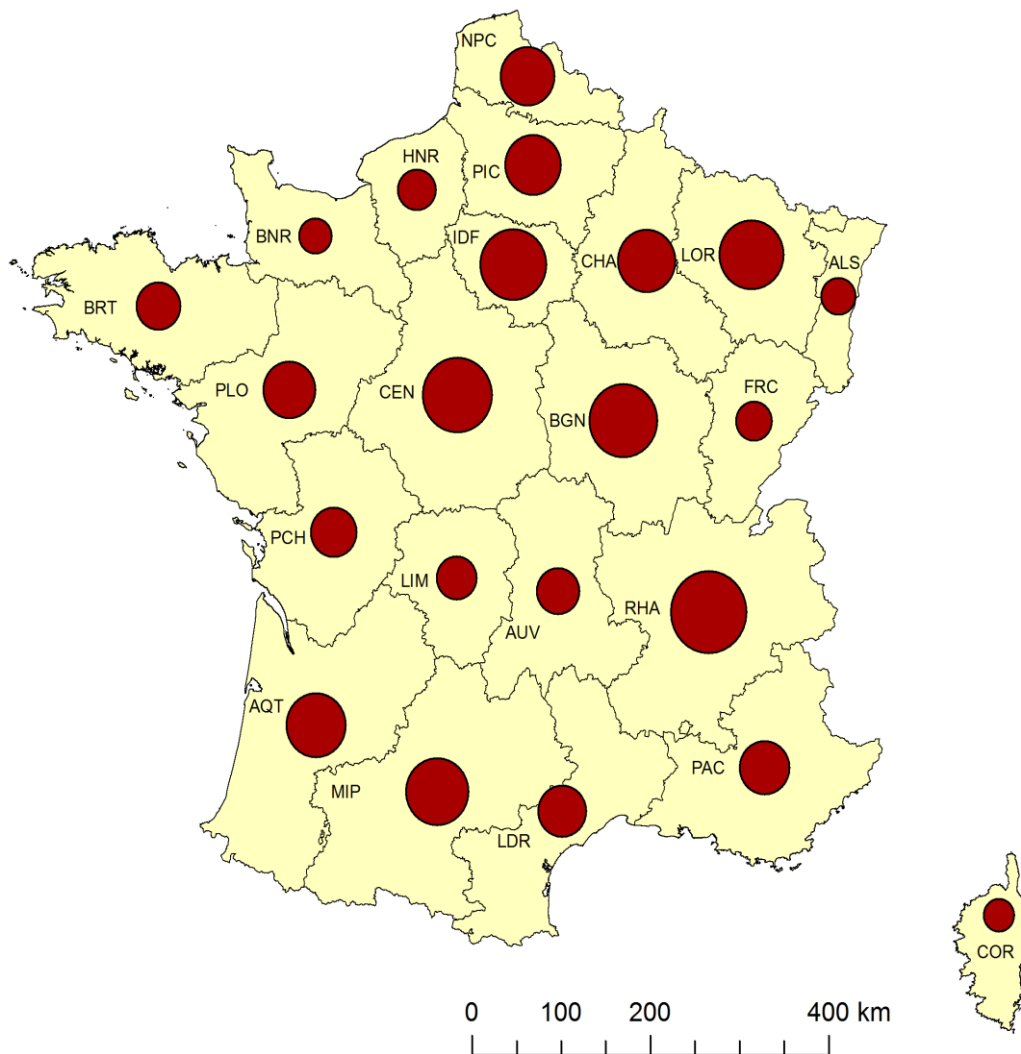
5.8 Železniční infrastruktura

Celková délka železničních tratí je 29 920 km, z toho je elektrifikováno 15 400 km. Je to druhá nejdelší délka železnic v Evropě, po Německu. Nad 200 km/hod je v provozu 1874 km (TGV, Eurostar). Za zmínku jistě stojí i druhý nejdelší tunel na světě, pod průlivem La Manche, zkracující cestu vlakem na trati Paříž-Londýn na 3 hodiny. Francouzské železnice SNCF mají 100% podíl státu. V roce 2010 byl jejich obrat 30,466 miliard euro, což je o 22 % více než v roce 2009. Tento nárůst je způsobem sjednocením dopravní společnosti Keolis a ziskem společnosti Geodis. V roce 2007 byla ve Francii otevřena nová část trati TGV EST, která spojila Paříž se Štrasburkem. To umožňuje dojet ze Štrasburku do Paříže za cca 2h 20 minut. Cílem v roce 2010 bylo propojit TGV s německým rychlovlakem a v průběhu roku 2020 by pak tratě byly součástí celoevropských železničních os, tzn. východ–západ (LGV Rhin–Rhône) a sever–jih (Hamburk, Frankfurt, Lyon, Barcelona). V březnu 2007 byla uvedena do zkušebního provozu trať, která přepravuje kamionové návěsy naložené na vagóny přes celé území. Jedná se o první francouzskou přepravní trať, která přepravuje na dlouhé vzdálenosti (1 060 km). Za první rok provozu se převezlo cca 30 tis. kamióňů. Aktuálním je i projekt vysokorychlostní trati spojující města Limoges-Poitiers, což je trasa budoucího úseku Jih-Západ-Atlantik, dlouhá 115 km. Ta má spojovat tato dvě města od roku 2017. Samotná realizace projektu by měla začít v roce 2013.

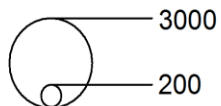
Největší délka železniční sítě se nachází v regionu Rhône-Alpes (2 657 km, viz obr.13). Z toho je 1756 km elektrifikováno. V letech 2004 a 2005 počet cestujících vzrostl o 4,6 % a více než 9 % od roku 2003. To představovalo 17 % z celkového počtu osobokilometrů na území Francie mimo Paříž (INSEE, online). Uzavřením smlouvy s partnerem Réseau Ferré de France (Železniční Sítě Francie) v období 2005–2010 se zlepšila jak kvalita železničních sítí, tak byly posíleny odjezdy a příjezdy vlaků v tomto regionu (businessinfo, online). Pozadu není ani region Centre, který díky své výhodné dopravní poloze, má druhou nejdelší železniční síť (2 181 km) ve Francii. I region Île-de-France přes svou malou rozlohu (1196,5 km²) má délku železničních tratí 1 827 km, z čehož je 1 629 km elektrifikováno. Naopak nejméně kilometrů železnice je na Korsice (232 km) a žádná zde není elektrifikovaná. Podíl železniční dopravy na Korsice je pouze 0,7 %. Zde převažuje spíše podíl ostatních druhů dopravy. Největší podíl má železniční doprava v regionu Bourgogne (7,7 %).

DÉLKA ŽELEZNIČNÍCH TRATÍ

v regionech Francie v roce 2011

Délka tratě (km)

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 13 Délka železničních tratí v roce 2011.

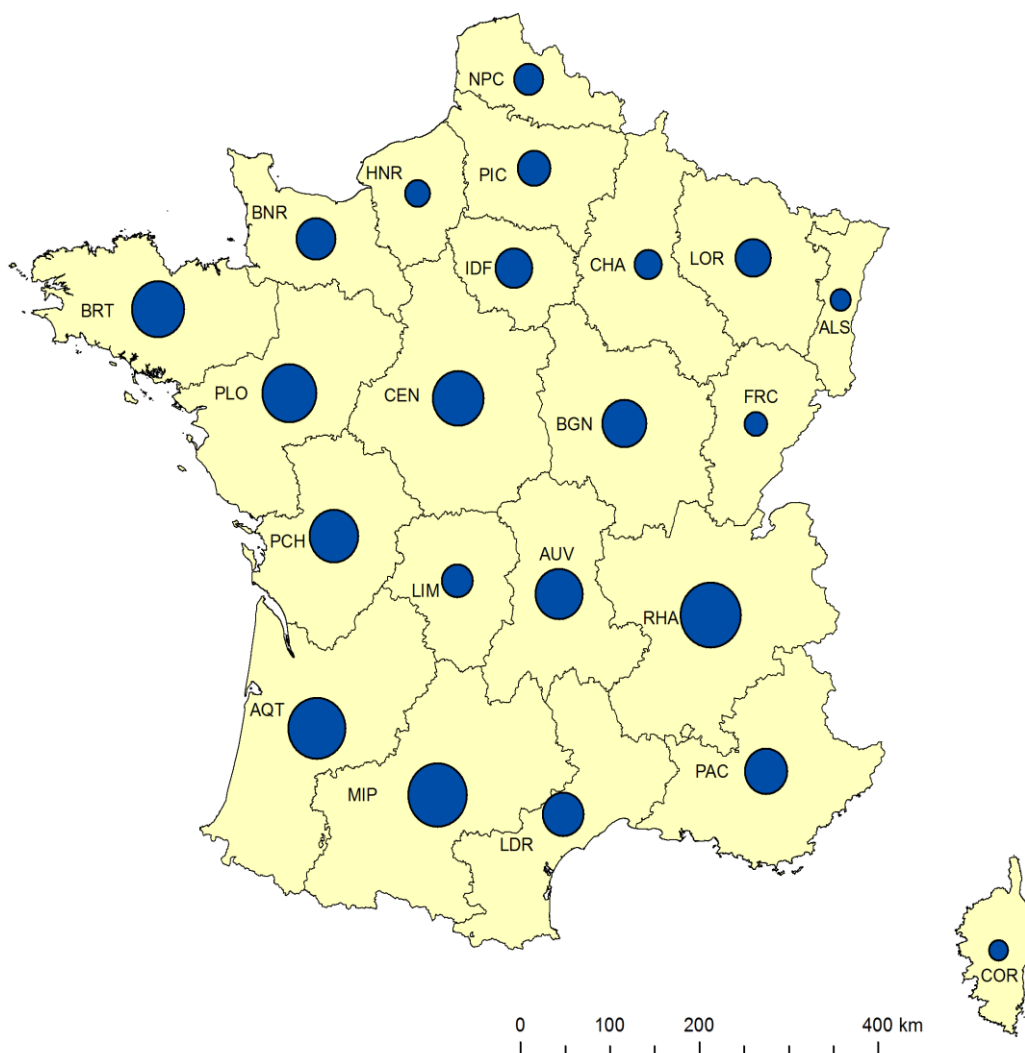
5.9 Silniční síť

Francie má velice dobře rozvinutou silniční infrastrukturu. Rozdělení silnic ve Francii je do kategorií národních silnic (Routes nationales), což představuje naše silnice 1. třídy, dále pak silnice místní (Routes départementales), které jsou obdobou silnic 2. třídy, dálnice a silnice komunální. Francie se řadí na první místo v Evropě v délce svých vozovek. Z celkové délky 974 000 km je 8 923 km dálnic a 28 250 státních silnic. V posledních letech bylo mezinárodní spojení výrazně posíleno díky dálničním spojeními mezi městy Paříž-Lille-Brusel, Macon-Ženeva či Perpignan-Barcelona. V dnešní době má Francie registrovaných asi 25 mil. osobních a 3,4 milionu užitkových vozidel. Silniční doprava se podílí na 60 % vnitrostátní přepravy a na celkové přepravě osob se podílí dokonce 90 % (businessinfo, online).

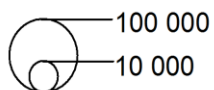
Podle obr. 14 je vidět, že silniční infrastruktura je nejvíce rozvinuta v regionu Rhône-Alpes (92 897 km). Z toho je 1 200 km dálnic, 2 700 km státních silnic a 86 000 komunálních silnic. Od roku 2001 se dopravní infrastruktura téměř nezměnila (INSEE, online). V regionu Midi-Pyrénées je silniční infrastruktura také velice dobře rozvinuta (87 235 km). Již dlouhou dobu roste poptávka pracovních míst v tomto sektoru a následný rozvoj silniční infrastruktury (Camus, P. 2000). Nejmenší délka silnic je na Korsice (8 083 km). Na Korsice se nenacházejí žádné dálnice. Pouze národní (576 km), místní (4458 km) a komunální (3049 km) silnice.

SILNIČNÍ SÍŤ

v regionech Francie v roce 2010

Délka silniční sítě (km)

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 14 Silniční síť v roce 2010

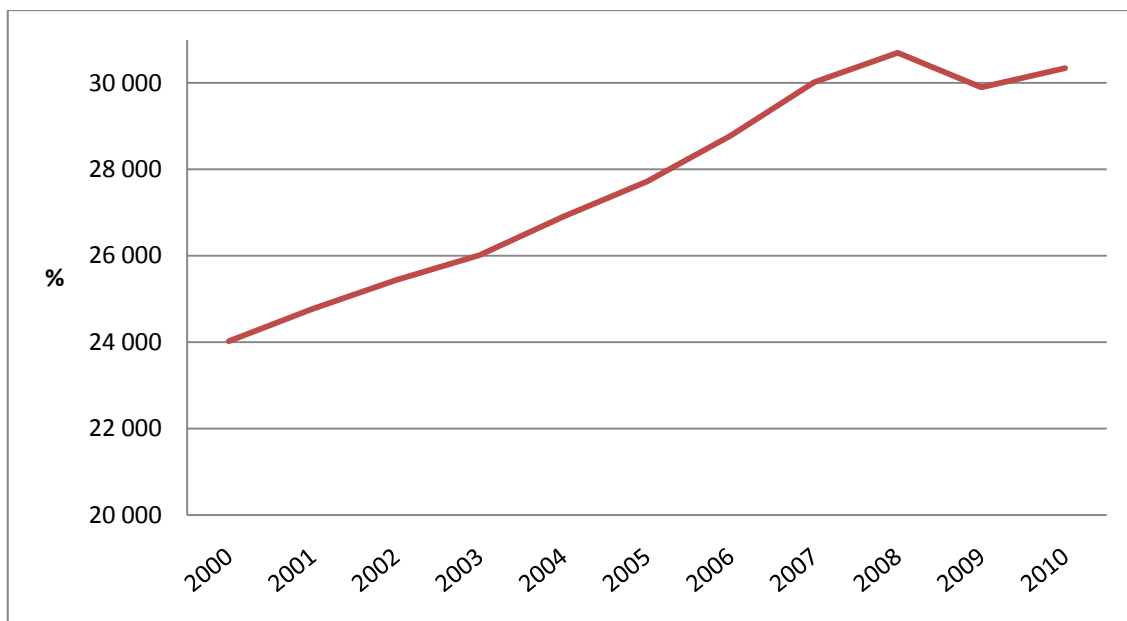
5.10 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (HDP) je hlavním ukazatelem, který měří ekonomickou aktivitu. Jeho zvětšující se objem poukazuje na ekonomický růst země. Podle ukazatele HDP můžeme nejlépe vidět ekonomickou rozdílnost jednotlivých regionů. V roce 2009 zaznamenala Francie ekonomický propad z důvodů ekonomické krize, která zbrzdila světový obchod. HDP klesl o 2,7 %. Francouzská ekonomika se ale rychle z krize vzpamatovala a nyní je viditelný její růst. HDP v roce 2010 již vzrostlo o 1,5 % a v roce 2011 o 1,7 %. Pro rok 2012 se odhaduje nárůst o další 0,2 %.

Ze statistických údajů z roku 2009 vyplývá, že regiony s nejvyšším HDP jsou Île-de-France a Rhône-Alpes. Jelikož je Île-de-France jeden z nejatraktivnějších regionů Evropské unie, je pochopitelné, že jeho socioekonomické ukazatele budou velice nadprůměrné oproti ostatním regionům Francie. Hodnota HDP toho regionu v roce 2009 bylo 46 984 EUR na obyvatele. Na tvorbě celkového HDP se podílel přibližně 30 %. Je to způsobené především přítomností mnoha nadnárodních společností a také velkým počtem zahraničních investic. V Evropě dokonce zaujímá druhé místo, co se týče získávání zahraničních investic. Sektor služeb přispívá 87 % z přidané hodnoty v Île-de-France .

Region Rhône-Alpes je především specializovaný na průmysl. Je poznamenán silnou průmyslovou tradicí. Rhône-Alpes patří mezi největší průmyslové oblasti ve Francii. Po Île-de-France se řadí na druhé místo. Co se týče HDP na obyvatele, jeho hodnota je 30 601 EUR. Příspěvek veřejných služeb na tvorbu HDP je mnohem nižší než příspěvek průmyslu.

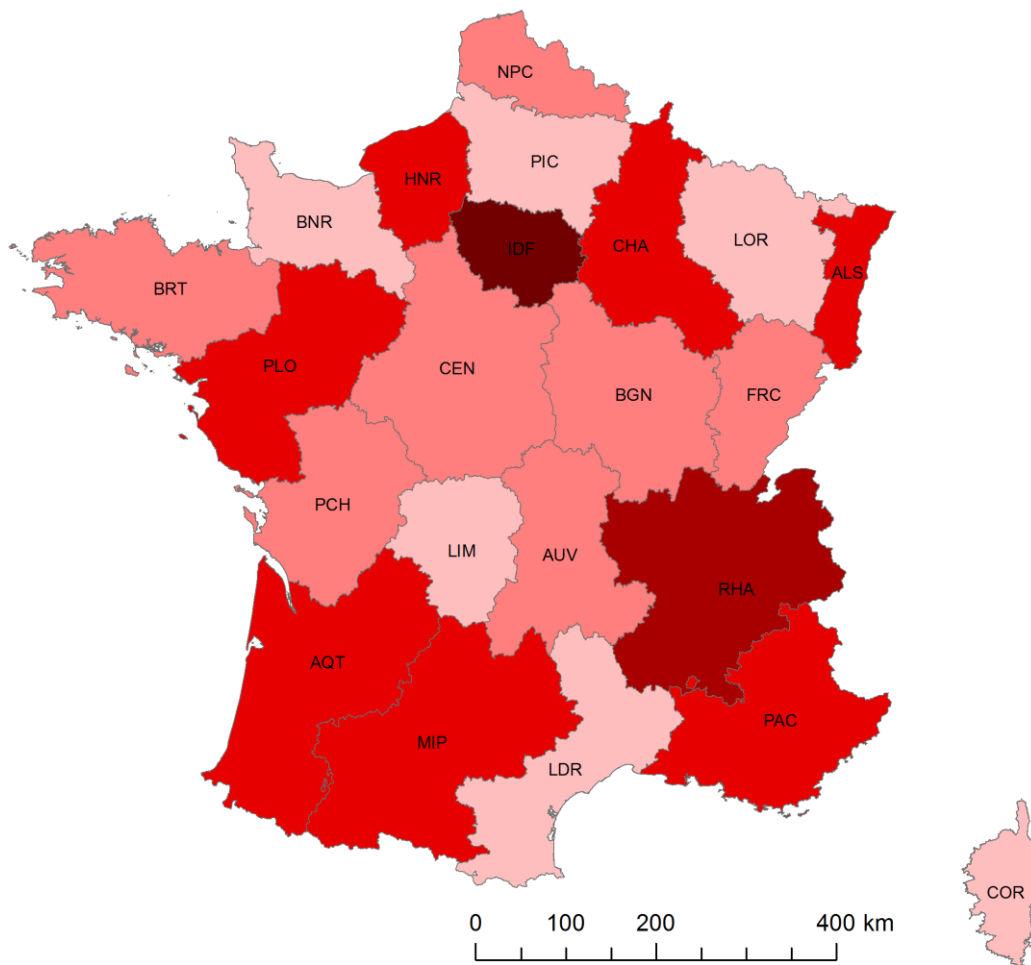
Naopak nejchudší regiony z hlediska HDP jsou zámořské regiony a Korsika. Je to dáno hlavně tím, že se tyto regiony soustřeďují především na služby, které k tvorbě HDP přispívají velice málo.

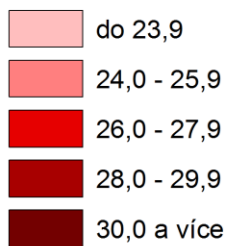
Obr. 15 Vývoj HDP na osobu v metropolitní Francii v letech 2000-2009 (zdroj: INSEE 2012)

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

v regiónech Francie v roce 2009

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (v tis. EUR)

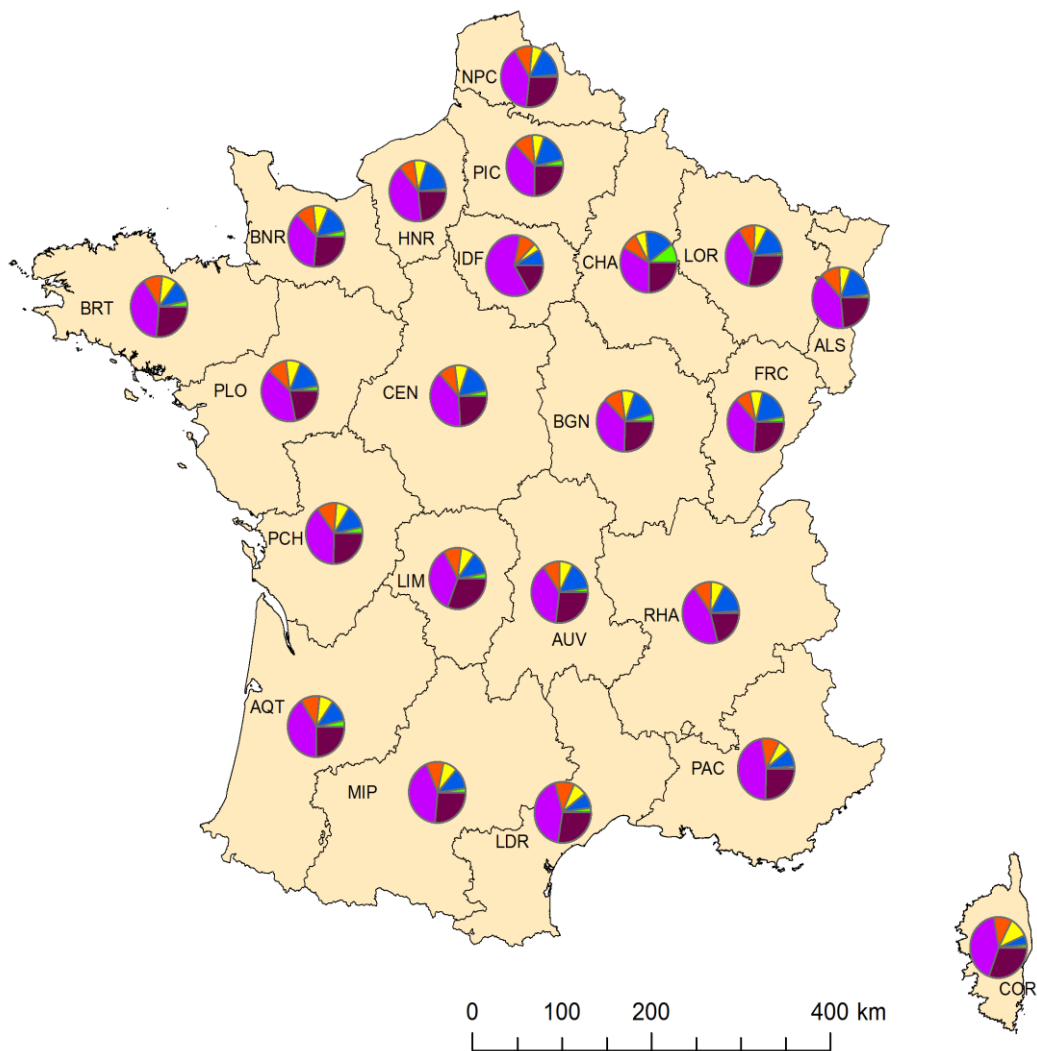

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 16 Hrubý domácí produkt v roce 2009

TVORBA PŘIDANÉ HODNOTY PODLE ODVĚTVÍ

v regionech Francie v roce 2009

Odvětví

Zdroj: INSEE (2012)

Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 17 Přidaná hodnota podle odvětví v roce 2009.

5.11 Nezaměstnanost

Vysoká míra nezaměstnanosti je dlouhodobý problém Francie. Její vývoj byl velice nestabilní (obr. 18). V roce 2010 byla hodnota míry nezaměstnanosti 9,4 %, což představovalo přibližně 2,6 miliónů lidí bez zaměstnání. Podle francouzského ministerstva práce během listopadu 2011 stoupl počet nezaměstnaných o 30 000 obyvatel a celkový počet se tedy zvýšil na 2,85 milionu obyvatel, což představuje nejvyšší úroveň z posledních 12 let. Předpoklady ministerstva práce vedou k tomu, že od poloviny roku 2012 přesáhne hodnota míry nezaměstnanosti hranici 10 %.

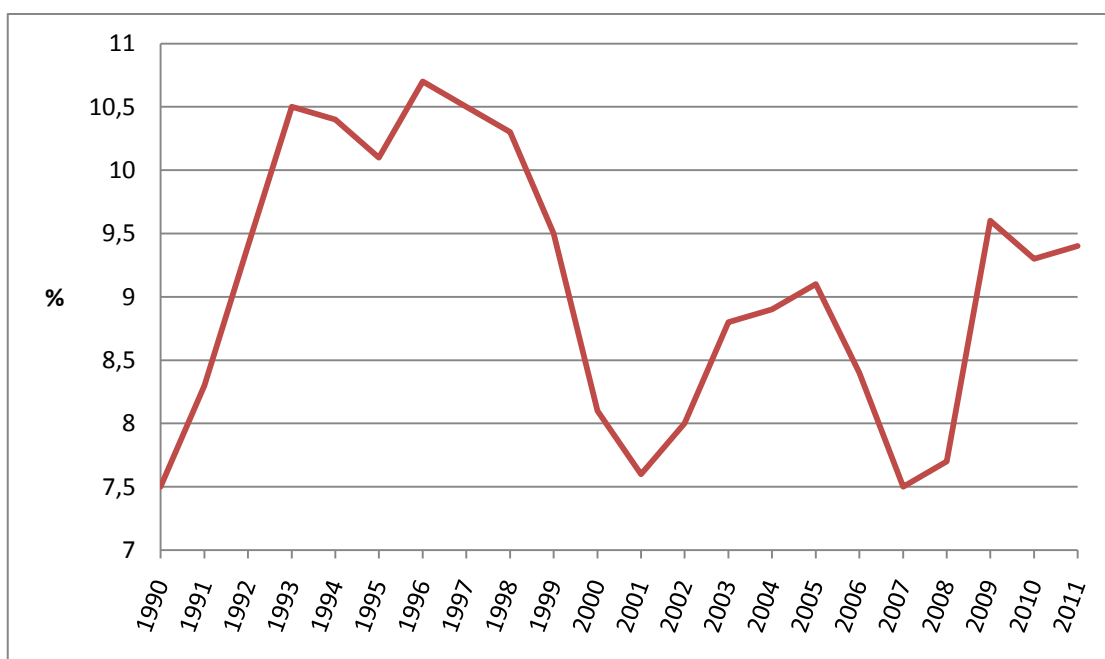
Z níže uvedených map můžeme vidět, že hospodářskou krizi v roce 2008 zaznamenaly všechny regiony Francie. Jejich hodnoty míry nezaměstnanost neklesly pod 10 %, kromě regionů Bretagne (9,13 %), Limousin (9,18 %) a Pays de la Loire (9,33 %), kde i před krizí tyto regiony patřili k oblastem s nejnižší mírou nezaměstnanosti ve Francii.

Podle statistického úřadu INSEE region Bretagne zaměstnával v roce 2008 celkově 1 149 000 obyvatel, z nichž tři čtvrtiny pracují v terciálním ziskovém a neziskovém sektoru. Zaměstnanost se do roku 2006 vyvíjela a stabilizovala se v období 2007–2008. V tomto období mělo také největší nárůst odvětví stavebnictví (+1 %), ve kterém se krize projevila nejméně. Region Limousin patří k regionům s nejmenší mírou nezaměstnanosti od roku 2002. Je to dáno hlavně orientací regionu na zemědělství a nízkou konkurencí ostatních sektorů. Průmysl je orientovaný na tradiční výrobu a je z velké části založen na síti malých a středních firem, které nabízí velký počet pracovních míst. Pays de la Loire je druhým největším regionem co se týče mořského rybolovu a zemědělské výroby, která podporuje potravinářský průmysl, jenž je rovnoměrně rozložen po celém regionu. Proto je zde míra nezaměstnanost také velmi nízká.

Naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti je v regionech Languedoc-Roussillon (15 %), Nord-Pas-de-Calais (14,92 %) a Provence-Alpes-Côte d'Azur (12,94 %). Jelikož Languedoc-Roussillon a Provence-Alpes-Côte d'Azur patří mezi největší regiony, co se týče populačního růstu, je nabídka pracovních míst velice nedostačující. V regionu Languedoc-Roussillon se od roku 2000 zvyšuje počet obyvatel každoročně o více jak 33 000. Demografická dynamika je znatelná hlavně v pobřeží jelikož se právě zde nacházejí největší města. Pilířem pro nabídku pracovních míst jsou především služby, stavebnictví a v menší míře obchod. Hospodářská krize dopadla ve velké míře

na všechny tyto sektory. Problémem regionu Nord-Pas-de-Calais je také vysoký počet obyvatel, ale také to, že je silně ovlivněn sociální politikou. Výhodou je to, že se tento region nachází v blízkosti regionu Île-de-France, kde je větší a lepší nabídka práce, tudíž se obyvatelstvo snaží hledat zaměstnání právě tam. Nezaměstnanost zde postihuje především obyvatelstvo mladší 25 let (19 % z celkového počtu aktivních obyvatel). Nord-Pas-de-Calais totiž představuje oblast s nejnižším průměrným věkem obyvatelstva (37 let) po regionu Île-de-France.

O tři roky později, v roce 2011, se situace viditelně zlepšila ve všech regionech. Nejvyšší míra nezaměstnanosti stále zůstává v regionech Languedoc-Roussillon a Nord-Pas-de-Calais. Snížila se ale o 1,9 % v regionu Languedoc-Roussillon a v regionu Nord-Pas-de-Calais o 2,2 %. Největší pokles míry nezaměstnanost zaznamenal region Île-de-France (2,4 %) díky silnému hospodářství, které sice nedosáhlo původní úrovně před krizí, ale přesto rychle roste.

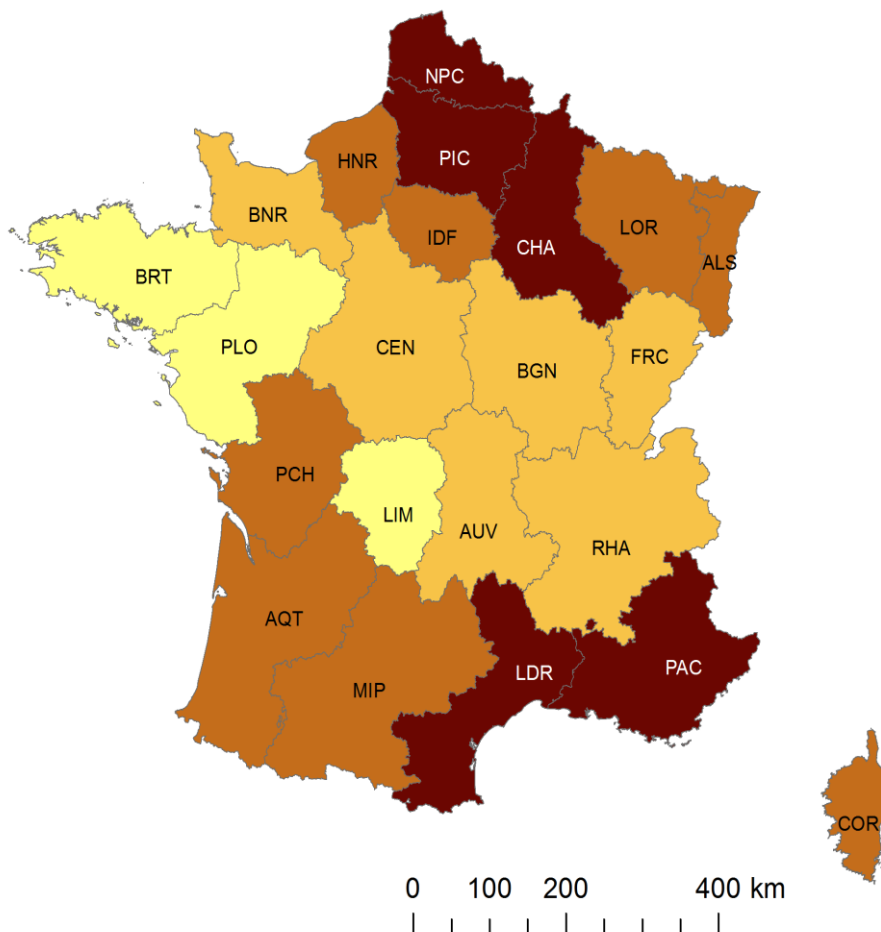

Obr. 18 Vývoj míry nezaměstnanosti (%) ve Francii (zdroj: INSEE 2012)

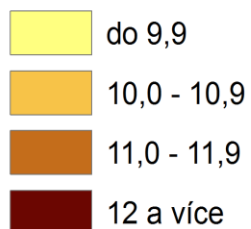

NEZAMĚŠTNANOST

v regionech Francie v roce 2008

Míra nezaměstnanosti (v %)

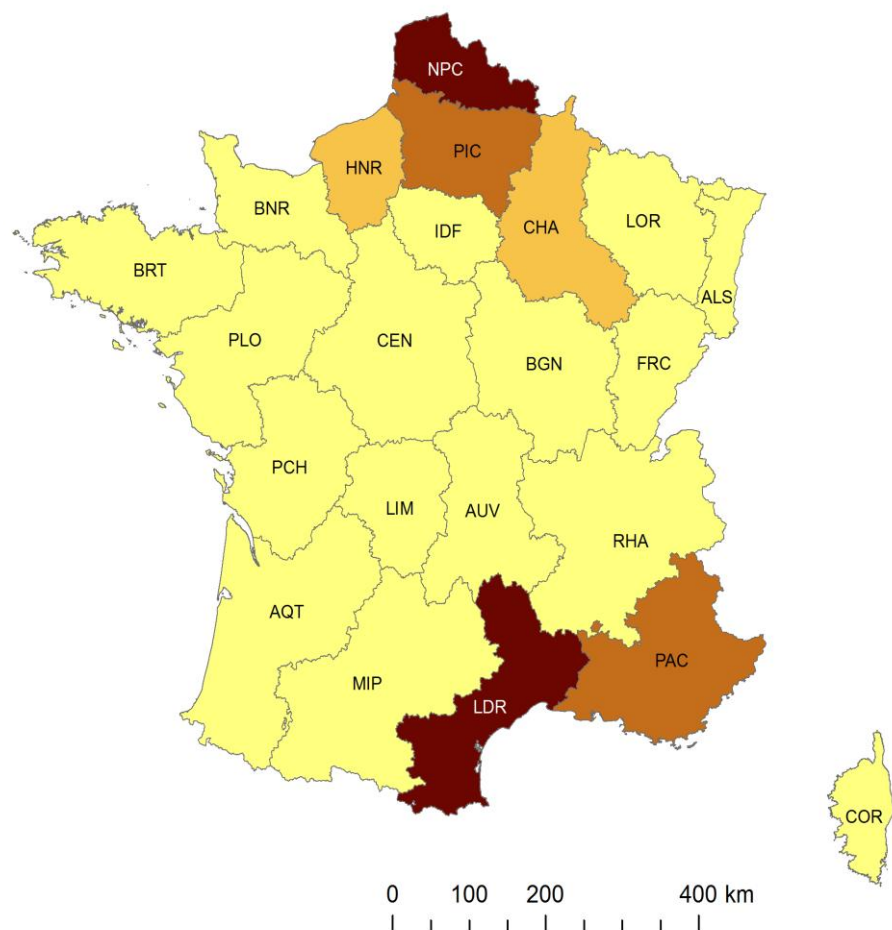

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

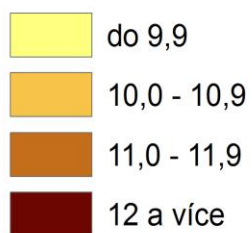
Obr. 19 Míra nezaměstnanosti v roce 2008

NEZAMĚŠTNANOST

v regionech Francie v roce 2011

Míra nezaměstnanosti (v %)

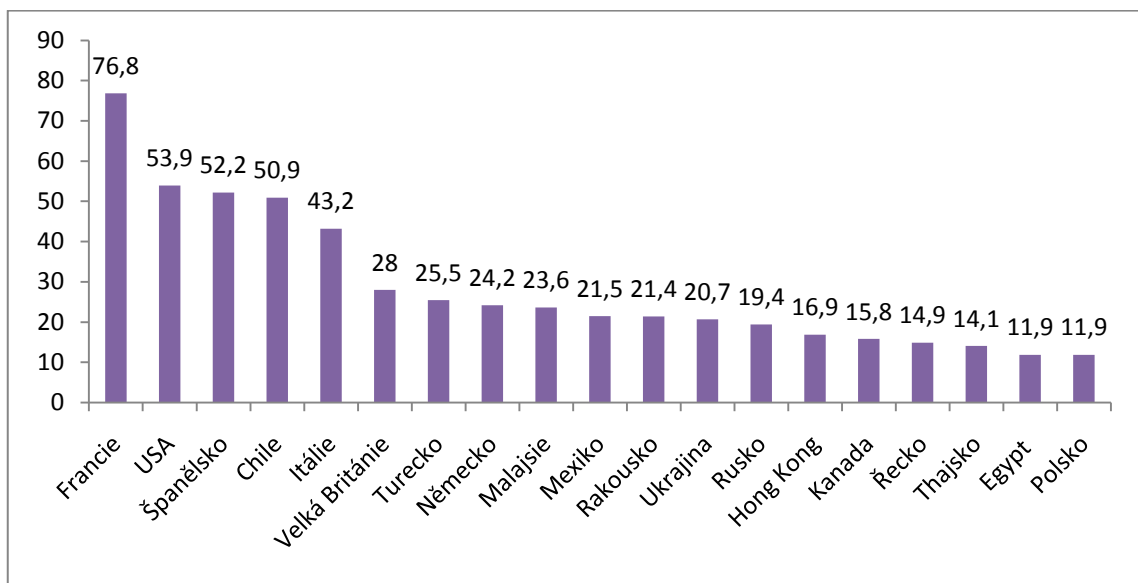

Zdroj: INSEE (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 20 Míra nezaměstnanosti v roce 2011

5.12 Cestovní ruch

Cestovní ruch je ve Francii důležitým přínosem pro zahraniční obchod již od roku 1999. Francie zaujímá prvenství ve statistice nejnavštěvovanějších zemí světa. Je to první světová turistická destinace, která překročila hranici 76,8 mil. návštěvníků za rok 2009 a to i přes pokles o 3 % v tomto roce. Mezi nejatraktivnější oblasti v dnešní době patří Paříž, oblast Azurového pobřeží a pohoří francouzských Alp. V minulosti to byla oblast pobřeží Atlantského oceánu (Mémonto du tourisme 2010).

Obr. 21: 19 nejnavštěvovanějších zemí – mezinárodní turistická návštěvnost (v mil.) 2009 (Zdroj: Mezinárodní organizace cestovního ruchu 2012)

V roce 2010 se počet nocí strávených v hotelích zvýšil o 2,2 % a v kempech o 0,9 %. K růstu počtu strávených nocí v ubytovací zařízení přispívali především zahraniční, ale i francouzské obyvatelstvo. Celkem bylo stráveno v ubytovacích zařízeních, v roce 2010, 192,2 milionu nocí. Nejvyšší počet je zaznamenán v regionu Île de France (65 784 772 nocí), který je díky hlavnímu městu Paříž, považován za jeden z nejatraktivnějších míst ve světě. Proto také zaměstnává nejvíce osob právě v tomto odvětví (239 227). Nabízí 7 315 ubytovacích zařízení, což je 2. největší regionální počet. Každoročně ho navštěvuje více než 27 milionů turistů, z toho 18 milionů cizinců, což je zhruba 12krát více než celkové pařížské populace. Dalšími nejnavštěvovanějšími regiony jsou Provence-Alpes-Côte d'Azur (20 510 408 nocí) a Rhône-Alpes (17 037 119 nocí). Zatímco v regionu Provence-Alpes-Côte d'Azur je největší nápor

návštěvníků v letních obdobích, region Rhône-Alpes je nejvíce navštěvovaný v zimních či jarních měsících. Právě zde se nachází největší lyžařská střediska na světě. Proto také nabízí nejvíce ubytovacích zařízení ze všech regionů (9 346).

Naproti tomu nejméně nocí bylo strávených v zámořských regionech, jelikož počet míst v ubytovacích zařízeních není mnoho. Nejhůře je na tom Francouzská Guyana, která měla k dispozici v roce 2009 celkově 125 ubytovacích zařízení. Z toho vyplívá nejmenší počet nocí strávených v tomto regionu (338 518 nocí). Ostatní zámořské regiony jsou na tom o něco lépe. Martinique měl k dispozici 341 ubytovacích zařízení, Réunion 386 a Guadeloupe 657. Ze zámořských regionů tedy návštěvníci strávili nejvíce nocí v regionu Guadeloupe (1 326 962 nocí).

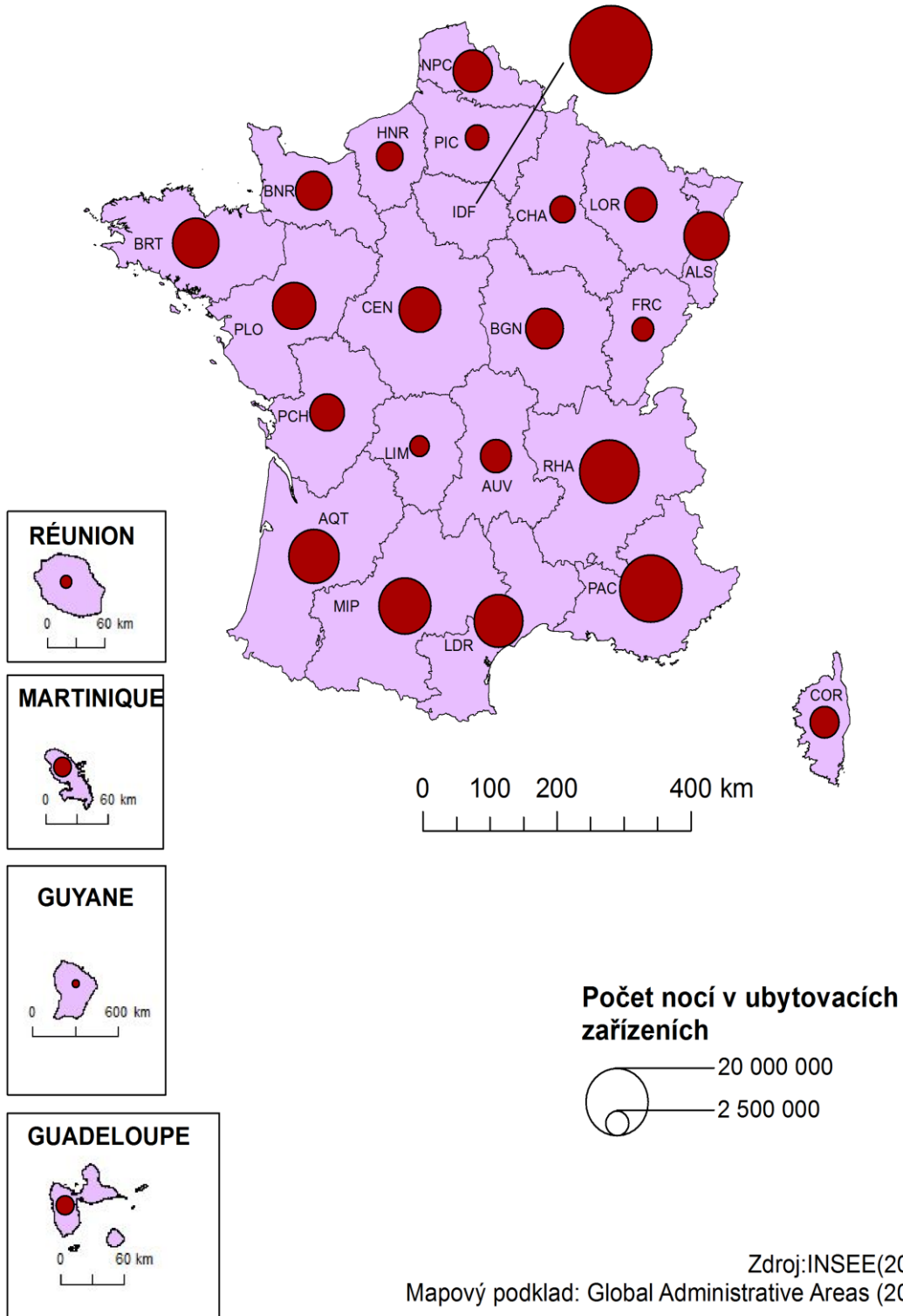
Tab. 2: Regiony podle největšího počtu zaměstnanců v cestovním ruchu

Region	Počet zaměstnanců	Podíl na celkovém počtu zaměstnanců (%)
Île de France	239 227	28,3
Rhône-Alpes	105 537	12,5
Provence-Alpes-Côte d'Azur	94 325	11,2
Aquitaine	38 442	4,6
Bretagne	33 954	4,0
Pays de la Loire	32 371	3,8
Centre	22 455	2,7
Poitou-Charentes	16 469	2,0
Franche-Comté	9 900	1,2
Limousin	6 400	0,8
Corse	5 279	0,6

Zdroj: INSEE 2012

POČET STRÁVENÝCH NOCÍ

v ubytovacích zařízeních v roce 2010

Obr. 22 Počet strávených nocí v ubytovacích zařízeních v roce 2010.

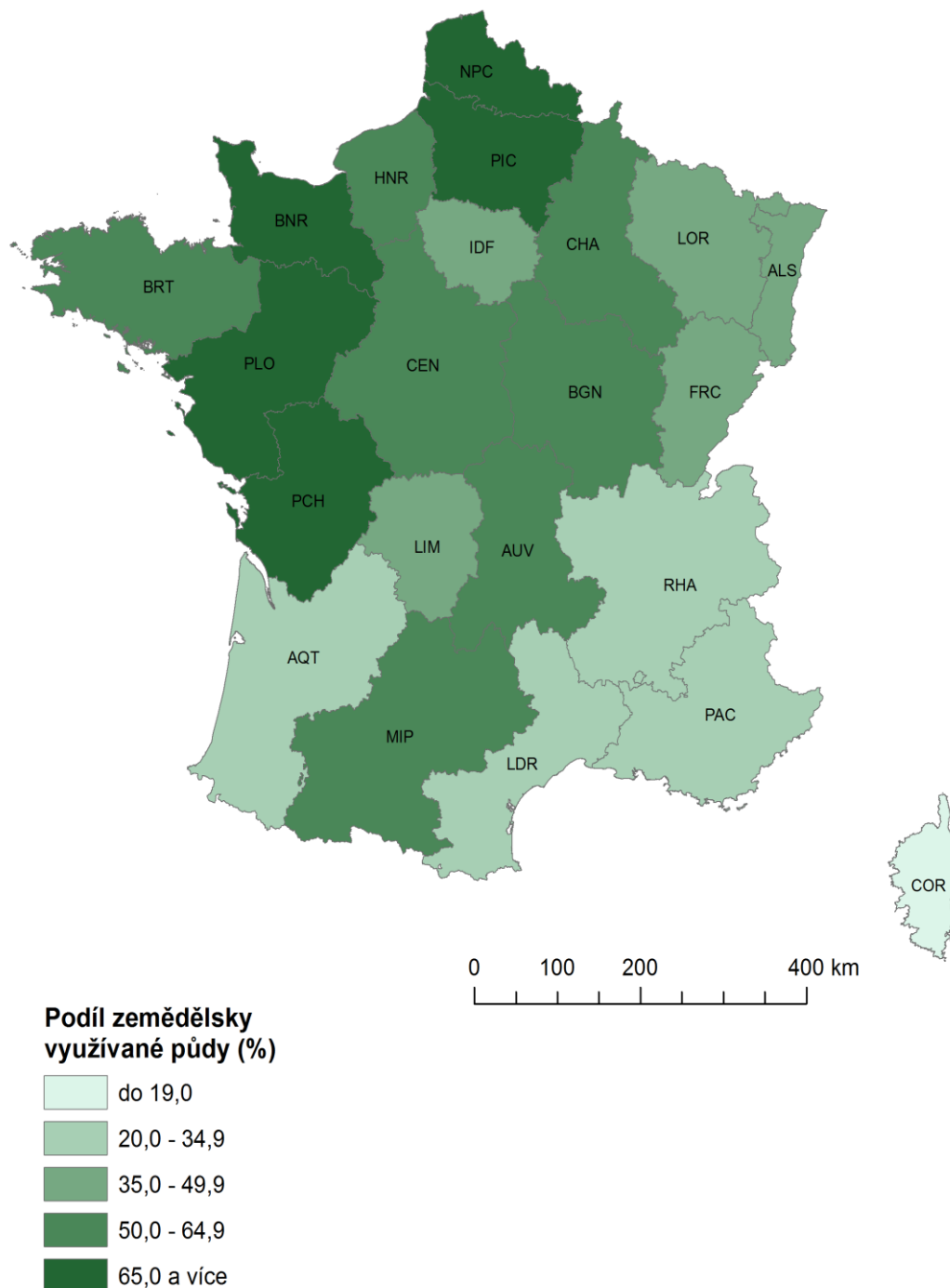
5.13 Zemědělství

Od roku 2006 přidaná hodnota v zemědělství velmi kolísá. Dokonce je výrazně nižší než v Německu. Takový pokles, který nastal v roce 2009, byl zaznamenán naposledy v roce 2001. V roce 2010 se hodnota zemědělské produkce zvyšuje v důsledku rostoucích cen, a to zejména obilovin. Oproti roku 2009 vzrostla o 7,5 %. Rostlinná produkce se zvýšila o 10,5 % a živočišná o 4,2 %. Pro rostlinnou výrobu je charakteristický nižší objem, ale zvyšující se cena (+16,7 %), a pro živočišnou produkci se objem i ceny zvyšují.

Region Centre má podíl zemědělské půdy 59 %. Tato zemědělská půda je využívána především k pěstování obilnin. Řadí se na první místo v produkci obilovin jak ve Francii, tak v Evropě. Jeho podíl na celkové produkci je 12 % což je nejvíce v celé Francii. Dále následuje region Picardie s produkcí obilovin 8,6 %. Ten má podíl zemědělsky využívané plochy již 68,2 %, což je druhá největší hodnota po regionu Basse-Normandie (68,8 %). Naproti tomu nejmenší využití plochy pro zemědělské účely má Korsika (17,7 %), jelikož reliéf tohoto regionu je velice hornatý. Na její ekonomiku má vliv hlavně cestovní ruch. Podobně je na tom region Provence-Alpes-Côte d'Azur (20,6 %), který má druhý nejmenší podíl zemědělsky využívané plochy, ale podíl zalesněné plochy je zase třetí největší (38,4 %). Řadí se za region Aquitaine (45 %) a Franche-Comté (43,8 %).

PODÍL ZEMĚDĚLSKY VYUŽÍVANÉ PŮDY

na celkové ploše regionů
v roce 2010

Zdroj: INSEE (2012)

Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 24 Podíl zemědělsky využívané půdy v roce 2010.

6 Souhrnný index regionálních disparit

Pro následující souhrnný index byly vybrány ukazatele demografické, územní i ekonomické. Tento index umožňuje komplexní hodnocení jednotlivých regionů, ve kterých se vyskytují příznivé či nepříznivé podmínky pro další rozvoj. Jelikož se zajímáme především o metropolitní Francii, nejsou zde zahrnuty regiony zámořské z důvodu chybějících dat u některých z vybraných ukazatelů. Pro tento index byly vybrány následující ukazatele:

- A – Index stáří, rok 2010
- B – Naděje na dožití, rok 2009
- C – Počet lůžek v nemocnicích na 1 000 obyvatel středního stavu, rok 2009
- D – HDP na obyvatele, rok 2009
- E – Míra zaměstnanosti, rok 2011
- F – Hustota silniční sítě, rok 2010
- G – Podíl zemědělské plochy, rok 2010

V každé kategorii bylo maximální dosažené hodnotě přiřazeno 1 000 bodů a hodnoty v ostatních regionech byly podle toho přepočteny na příslušné bodové ohodnocení podle přímé úměrnosti. Bodové ohodnocení za jednotlivé ukazatele pak bylo sečteno a jeho teoretický rozsah tak činí 0–7 000 bodů. Následně byly na základě statistického rozložení hodnot indexu vytvořeny kategorie úrovní regionálních disparit pro hodnocené regiony.

Velmi nepříznivým hodnocením (souhrnný index do 4 600) jsou označeny čtyři regiony: Nord - Pas-de-Calais, Provence-Alpes-Côte d'Azur a Korsika. V těchto čtyřech regionech se regionální disparity projevují nejnepříznivěji. Druhá nejpočetnější skupina šesti regionů, Picardie, Champagne-Ardenne, Languedoc-Roussillon, Lorraine, Rhône-Alpes a Aquitaine, je vyhodnocena jako země s *méně příznivým hodnocením*. Jejich hodnoty se pohybují v rozmezí 4 600 až 4 800. Další tři země, které dosáhly ohodnocení 4 800–5 100 bodů jsou země se *středně příznivým hodnocením*. V souhrnném indexu regionálních disparit měl pouze jeden region 1 000 bodů u dvou ukazatelů. Tímto regionem je Île-de-France, který má spolu s dalšími pěti regiony Bretagne, Pays de la Loire, Poitou-Charentes, Centre a Bourgogne *příznivé hodnocení* a to se pohybuje v rozmezí 5 100–5 500 bodů. Zbylé tři regiony jsou *hodnoceny velmi příznivě*. Jedná se

o regiony Limousin, Midi-Pyrénées, a Auvergne. Všechny tři mají více jak 5 500 bodů. Zcela nejpříznivěji je vyhodnocen Limousin se svou hodnotou 5 686 bodů. Tento region dostal nejvíce 1000 bodů (index stáří) a nejméně 503 bodů (HDP). Nejvíce disparitním regionem je Nord - Pas-de-Calais, který získal největší počet bodů 954 (naděje na dožití), a naopak nejméně byl ohodnocen dle ukazatele hustoty silniční sítě (225 bodů).

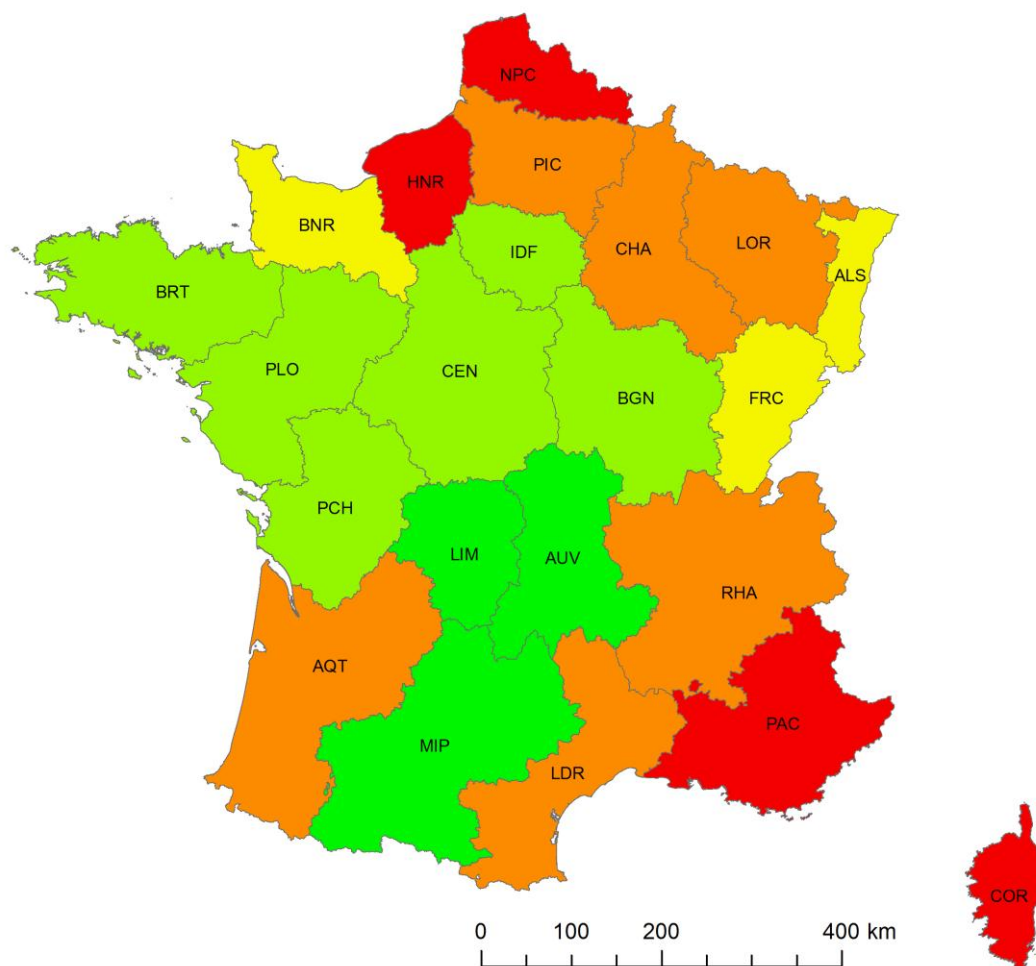
Tab. 3 Ukazatele souhrnného indexu

Region	A	B	C	D	E	F	G	Souhrnný index
Nord - Pas-de-Calais	0,70	78,42	656,8	87,3	1,31	24 025	65,6	4 309
Corse	1,34	81,34	726,6	90,4	0,32	23 800	17,7	4 343
Provence-Alpes-Côte d'Azur	1,15	81,59	718,7	88,8	1,56	27 855	20,6	4 378
Haute-Normandie	0,82	79,84	572,4	89,4	2,35	26 599	63,7	4 511
Champagne-Ardenne	0,92	79,79	639,5	89,9	0,78	26 768	60,4	4 658
Lorraine	0,95	80,11	721,9	90,2	1,31	23 653	48,4	4 674
Picardie	0,76	79,27	691,3	88,7	1,81	22 894	68,2	4 682
Languedoc-Roussillon	1,13	80,97	758,9	86,9	3,97	22 984	33,9	4 723
Rhône-Alpes	0,84	81,97	641,4	91,6	2,13	29 420	32,5	4 758
Aquitaine	1,16	81,5	685,9	90,5	1,86	26 710	33,1	4 777
Alsace	0,87	80,85	720,8	91,5	1,93	27 322	40,1	4 868
Franche-Comté	0,92	80,9	651,4	91,3	3,07	24 042	40,6	4 960
Basse-Normandie	1,04	80,61	673	91,2	0,86	23 737	68,8	5 024
Pays de la Loire	0,89	81,55	606,9	92	2,16	26 481	66,1	5 226
Île de France	0,65	82,24	612,1	91,6	2,31	46 984	47,7	5 227
Centre	1,03	80,95	668,1	91,3	2,46	25 571	59,0	5 235
Poitou-Charentes	1,23	81,24	601,3	91	2,16	24 046	66,8	5 275
Bretagne	1,00	80,35	708,6	92	2,16	25 739	60,1	5 302
Bourgogne	1,18	80,76	734,6	91,3	2,87	25 516	55,6	5 434
Auvergne	1,25	80,36	870,8	91,6	2,02	24 680	57,2	5 514
Midi-Pyrénées	1,13	82,05	688,9	90,5	5,15	26 628	51,1	5 665
Limousin	1,50	80,96	864,7	91,5	2,84	23 637	49,3	5 686

Zdroj: INSEE 2012, Eurostat 2012, vlastní výpočty

ÚROVEŇ REGIONÁLNÍCH DISPARIT

v regionech Francie v letech 2009-2011

Hodnocení regionů Francie

- velmi příznivé hodnocení
- příznivé hodnocení
- středně příznivé hodnocení
- méně příznivé hodnocení
- velmi nepříznivé hodnocení

Zdroj: INSEE (2012), Eurostat (2012)
Mapový podklad: Global Administrative Areas (2012)

Obr. 23 Úroveň regionálních disparit v období 2009-2011

7 Závěr

Hlavním úkolem této bakalářské práce bylo charakterizovat jednotlivé ukazatele regionálních disparit francouzských regionů. Francie patří k nejrozvinutějším zemím světa. Je charakteristická svou rozvinutou ekonomikou, vyvinutým zemědělstvím, vysokým počtem cizinců a turistů či kvalitní dopravní infrastrukturou. Ve všech třech skupinách ukazatelů, tzn. sociálních, územních a ekonomických, Francie nebo její region vždy něčím dominuje a nachází se na předních příčkách ve srovnání s ostatními zeměmi jak v Evropě, tak i ve světě. Je také zřejmé, že Francie utrpěla jisté ztráty v průběhu hospodářské krize, po kterých se ale francouzská ekonomika relativně rychle vzpamatovává. To vystihují hlavně ukazatele ekonomické, především ukazatel HDP, ale také míra nezaměstnanosti, jejíž hodnota se samozřejmě v porovnání s rokem 2008 snížila, ale odhady pro její hodnotu nejsou příznivé a stále se předpokládá její nárůst.

I přes mírný pokles počtu turistů je Francie nejnavštěvovanější zemí světa. Atraktivnost Francie také přitahuje velké množství cizinců, i když se vláda snaží jejich příliv potlačit. Má velice dobře rozvinutou dopravní infrastrukturu, s největší délkou silnic a druhou největší, co se týče železnic v Evropě.

Do těchto francouzských regionů byly také zahrnuty i zámořské oblasti, jejichž úroveň je viditelně nižší oproti metropolitní Francii téměř ve všech uvedených ukazatelích. Například již zmiňovaná míra nezaměstnanosti v roce 2008 se v zámořských departementech pohybovala v průměru 30 %, ve srovnání s metropolitní Francií, kde byla hodnota míry nezaměstnanosti téměř 3x menší. Pro rok 2011 již nebyla uvedena data pro zámořské regiony, proto nebyla zahrnuta ani v tematických mapách. Podobně je to u ostatních uvedených ekonomických ukazatelů kromě cestovního ruchu, v kterém tyto regiony také zvláště nevynikají.

Podle souhrnného indexu regionálních disparit můžeme vidět, že má Francie několik regionů, které jsou vyhodnoceny velice nepříznivé nebo méně příznivé, které se soustřeďují buď na severu, nebo naopak na jihovýchodě země. Nejpříznivěji jsou hodnoceny tři vnitrozemské regiony jižní Francie (Limousin, Auvergne a Midi-Pyrenée) a pak také střední část země.

Nejvíce lze ovlivnit situaci ekonomickou, tedy disparity ekonomických ukazatelů. Jiné negativní disparity jako například změny v počtu obyvatel či stárnutí populace jsou a budou dlouhodobým problémem. Hledání jejich příčin a východisek je více náročné. Přesto zde stále pokračují pokusy o zlepšení situace různými finančními

prostředky, které umožňují snížení jednotlivých nerovností, především těch, které představují disparity negativní.

8 Summary

The main objective of this bachelor thesis was to select and characterize the particular indicators of the regional disparities of French regions. They confirmed the fact that France belongs to the most developed countries of the world. France is characterized by its well-developed economy, advanced agriculture, a high number of foreigners, tourists and high quality transport infrastructure. In all three groups of indicators, that means social, territorial and economic, France, or its region, always predominates by something and is situated on the top positions in comparison with others countries both in Europe and worldwide.

First of all we focus on themes of regional disparities. Here is explained the concept of regional disparity, its division and the reasons of its exploration. The following chapter deals with the basic characteristics of France. Here are mentioned the administrative division, population, economy and political system of France. In the next part of thesis we are solving problems of regional policy in European Union and also in France. Subsequent and the most extensive chapter is composed of the very characteristics of economic, social and territorial indicators.

Klíčová slova: regionální disparity, region, Francie

Key words: regional disparity, region, France

Portail de l'Aménagement du Territoire 2012: La DATAR.(<http://territoires.gouv.fr/la-datar>), [cit. 2012-05-01].

Réseau Ferroviaire - Réseau Ferré de France.2009: *Le réseau* (<http://www.rff.fr/fr/le-reseau/>), [cit. 2012-05-01].

ROTHOVÁ, S. 2011: *Regionální politika ve Francii a její možné implikace v České republice*. Bakalářská práce, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Mendlova Univerzita v Brně.

SEDLÁK, A. 2011: Regionální disparity spolkových zemí SRN. Bakalářská práce, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

SKOKAN, K. 2007: Regionální disparity a soudržnost v Evropské unii. *Regionální disparity* č. 1 ISSN 1802-9450. (http://disparity.vsb.cz/dokumenty2/RD_0701.pdf), [cit. 2012-05-01].

THESMAR, D.; J. TAVERNIER a F. MAGNIEN.2002: *Economie et statistique. Le recul du PIB par habitant de la France traduit surtout l'imperfection des comparaisons internationales* [online]. č. 354 (http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/estat_0336-1454_2002_num_354_1_7381#), [cit. 2012-05-04].

Universum 2002: Všeobecná encyklopedie. 1. díl. ISBN 80-207-1114-7, Euromedia Group k. s.- Odeon, Praha ,729-733.

VERNER, P.2006: *Implementace regionální politiky ve Francii*. Bakalářská práce, Fakulta Sociálních Studií, Masarykova univerzita.

WOLKOWITSCH, M.1973: *Geographie de transport*. Dostupné z: <http://trid.trb.org/view.aspx?id=1074727>